

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie, 8.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.51 zł. miesięcznie, 10.53 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicę 9.65 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 259.A

BYDGOSZCZ, sobota dnia 9 listopada 1929 r.

Rok XXIII.

Upór czy krótkowzroczność?

Przed kilkunastu dniami prasa codzienna przyniosła wiadomość o dobrze zorganizowanej szajce na stacji w Grudziądzu, okradającej przesyłki drobnicowe.

Notatka ta nie wzbudziła nawet większej sensacji, gdyż wypadki kradzieży kolejowej nie są u nas rzadkością, o czym zaświadczyć mogą akta oddziałów reklamacyjnych Dyrekcji kolejowych, jak również akta sądów grodzkich i okręgowych. Wiele mogłoby też o tej chronicznej pladze opowiedzieć kupcy i przemysłowcy, którzy ponoszą z tego powodu dotkliwie straty.

Źródła tego zła dopatrywać się należy nietylko w obniżonym po wojnie światowej poziomie moralności i poczuciu odpowiedzialności pracowników kolejowych, lecz przede wszystkim w źle zorganizowanej służbie przewozu drobnicy kolejowej, a ponieważ także w niedostatecznym wyposażeniu pracowników kolejowych, wyposażeniu stojącym znacznie niżej najskromniejszych wymogów życiowych. Uposażenie to już od kilku lat, pomimo podniesienia się ogólnej stopy życiowej o kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt procent, nie doznało żadnej zmiany na lepsze, wskutek czego szerzy się wśród pracowników kolejowych słuszne rozgoryczenie, a u słabszych charakterów zanik moralności i poczucia odpowiedzialności.

Z tym smutnym stanem rzeczy, przynoszącym tak zarządowi kolejowemu, jak również sferom gospodarczym nieobliczalne i dotkliwe szkody, nie liczą się wcale, lub liczą się zbyt mało sfery decydujące.

Niedomagania te podnoszone są od czasu do czasu w prasie perjodycznej, jak również przez organizacje gospodarcze. Przed kilku miesiącami różne poważne pisma wskazywały w sposób bardzo rzeczowy na niedomagania w przewozach kolejowych i podawały w ogólnych ramach sposób, w jaki możnaby tej bolączce gospodarczej zapobiec, lecz niestety uwagi te przebrzmiały jak głos wołającego na puszczy, odbiły się o uszy miarodajnych czynników kolejowych jak grzech o ścianę.

Przypuszczaliśmy, że tak ważnym i dla życia gospodarczego koniecznym zagadnieniem zajmą się dwa najwięcej do roztrząsania tej kwestji powołane areopagi, a to: Ogólne zebranie Izby Handlowo-Przemysłowej i Państwowa Rada Kolejowa, które obradowały w drugiej połowie zeszłego miesiąca w Warszawie.

Niestety nadzieje nasze zawiodły. Ani jedna, ani druga organizacja nie zadały sobie trudu zastanowienia się nad reformą przewozu drobnicy kolejowej, któraby zapewniła tym przesyłkom bezpieczeństwo przed kradzieżą, szybkość przewozu i ochronę przed psuciem się i uszkodzeniem przesyłanych towarów.

Bijatyka w berlińskiej radzie miejskiej.

Socjaliści nazwani partją politycznych oszustów.

Berlin, 8. 11. W dniu wczorajszym dozło do wielkiej bijatyki w radzie miejskiej Berlina podczas dyskusji w sprawie skandalu braci Sklarków i w sprawie stanowiska prezydenta Boessa. Mówca komunistyczny Lange, który nazwał socjalistów partją politycznych oszustów, został wypoliczkowany przez 70-letniego radnego socjalistycznego Tempła, poczem wywiązała się ogólna bójka. Wskutek tego posiedzenie zostało przerwane a wniosek komunistyczny, wyrażający wotum nieufności dla Boessa nie mógł zostać przegłosowany. Wśród zarzutów stawianych Boessowi pojawia się znowu tajemnicze konto „Gustaw“ oraz zarzut, że Boess za spro-

wadzenie byłego króla Aman-Ullaha do firmy Wertheim dostał od tego domu towarowego za pośrednictwem prawdziwy perski dywan w podarunku. B.

Berlin, 7. 11. (PAT) Oprócz komunistów za wotum nieufności wypowiedzieli się ludowcy, centrum i hittlerowcy. Wstrzymanie się od głosowania zapowiedzieli demokraci i socjaliści. Imieniem magistratu miasta Berlina burmistrz Scholtz zakomunikował zebranym, iż przeciw nadburmistrzowi Boessowi wdrożone zostało na własne jego żądanie postępowanie dyscyplinarne. Równocześnie nadburmistrz Boess otrzymał 4-tygodniowy urlop.

Siedem ofiar katastrofy lotniczej.

(Własna służba telegraf. „Dzien. Bydg.“)

Londyn, 8. 11. 30-letni ksiądz Eugenjusz Schaumburg - Lippe, o którego ciężkim poranieniu przy katastrofie lotniczej donosiliśmy w dniu wczorajszym, umarł. W ten sposób powiększyła się liczba ofiar nieszczęścia do 7 zabitych.

Ksiądz Eugenjusz był najstarszym synem księcia Maksymiljana, brata dawnej królowej wartyemberskiej. Młody ksiądz znany był ogólnie w kołach lotniczych jako lotnik akrobatyczny. Śmierć jego wywołała w tych kołach żalobę.

Mimowoli odnosi się wrażenie, że ważniejszą rolę odgrywają tu interesy indywidualne pewnych sfer i jednostek, czerpiących z obecnego stanu obfite zyski, aniżeli interes ogółu sfer gospodarczych i skarbu kolejowego.

Wrażenie to tem silniej utrwalić się musi wobec faktu, że Minister-

stwo Komunikacji jest od kilku lat w posiadaniu projektu reformy przewozu przesyłek drobnicowych, który położyłby kres nietylko kradzieżom kolejowym, nadmiernie długo trwającym przewozom towarów ulegających wskutek tego zepsuciu, lecz ciążyłby w znacznej mierze szczypliwy i niedostateczny park kolejowy, co-

najmniej o 1000 wagonów krytych dziennie, a co najważniejsze przyniosłoby zarządowi kolejowemu znaczne korzyści, któreby mu umożliwiły pomyśleć nareszcie o poprawie bytu swych pracowników. Projekt ten nie jest nawet nowością niewypróbowaną, a zatem nie zachodzi obawa, żeby to był jakiś eksperyment dla próby, gdyż był on już przez kilka lat wprowadzony w życie na wschodnio-południowych kolejach rosyjskich, należących do prywatnego konsorcjum, które systemem tym osiągnęło nadspodziewanie korzystne rezultaty, tak pod względem sprawności ruchu, jak również i co do rentowności przedsięwzięcia.

Mimo to projekt ten, — prawdopodobnie pod wpływem możnych użytkowników obecnego chaosu (spedytorów i przedsiębiorstw przewozowych, w których jako spółnicy uczestniczą pewni dygnitarze), — nie może się doczekać realizacji, i spoczął gdzieś głęboko w archiwach Ministerstwa.

Nawet interwencja Głównego Zarządu największej i najpoważniejszej organizacji pracowników kolejowych w sprawie tego projektu, nie odniosła dotychczas skutku, jakkolwiek wybitni fachowcy tego związku uznali projekt ten za zupełnie realny i nadzwyczajnie korzystny.

Wobec tego uważamy za wskazane, ażeby p. minister dla Handlu i Przemysłu, jako powołany z urzędu opiekun sfer kupieckich, najwięcej obecnym stanem poszkodowanych, zechciał się zainteresować, zupełnie obiektywnie tym projektem reformy przewozu drobnicy kolejowej, a nie wątpimy, że użyje on całego swego wpływu, aby podporządkować interesu jednostek, interesom ogólnym społeczeństwa.

Ograniczenie się do szablonowego podnoszenia taryf, redukcji personelu, lub ograniczenia robót konserwacyjnych, a co gorsza ograniczenie inwestycji, — to nie są zdrowe i racjonalne drogi do osiągnięcia rentowności kolei. Racjonalna i dobrze przemyślana organizacja eksploatacji kolei, może przynieść skarbowi kolejowemu znacznie większe zyski, aniżeli wszystkie wyżej wymienione, mało pomyslowe, a dla społeczeństwa uciążliwe środki i środki.

Obserwator.

Francuzi nie spieszą się z opuszczeniem Nadrenji.

Paryż, 8. 11. (PAT) Zapytany w sprawie informacji „Matina“, donoszących o nagłym wstrzymaniu ewakuacji przez wojska francuskie w Nadrenji, minister wojny oświadczył, że zaprzecza tym pogłoskom, opartym na błędnych podstawach, gdyż trzecia stręfa ma być ewakuowana dopiero po przyjęciu planu Younga przez parlament. Co się tyczy drugiej stręfy, to władze wojskowe uznały za stosowne wprowadzić pewne zmiany w rozmieszczeniu wojsk okupacyjnych.

Kłopoty Szwajcarii.

Czy socjaliści wejdą do rządu?

W Szwajcarii mają duże kłopoty. Bo oto w grudniu zbiera się zwołanie narodowe (Bundesversammlung) tj. obywateli parlamentu (Nationalrat i Ständerat), aby dokonać uzupełniającego wyboru jednego z 7 członków Rady Związku (Bundesrat), czyli ministra oraz prezydenta Rady Związku, który jest i szefem rządu i prezydentem.

Poraz pierwszy opinię niepokoi zagadka, czy socjaliści wystawią swego kandydata na ministra.

Są oni drugą z rządu partją pod względem liczebnym posłów, ale dotąd nie wysłali swych przedstawicieli do Rady Związku (tj. gabinetu ministrów) ponieważ nie chcą łączyć się z burżuazją, z drugiej strony stronnictwa niesocjalistyczne miały zastrzeżenie wobec socjalistów szwajcarskich, ponieważ w programie ich sprawa obrony kraju budzi obawę.

Obecny rząd Szwajcarii czyli Rada Związkowa ma przewagę radykałów, których jest 5-ciu na 7 ministrów wogóle. Radykałowie gotowi są poprzeć kandydaturę socjalisty, jednakże partja socjalistyczna na swój walny zjazd dopiero 30 listopada i wtenczas rozstrzygnie się, czy kandydata na ministra wogóle wystawią.

Niezależnie od tego ze względu na stosunki w Polsce należy stwierdzić, że w Szwajcarii ministrów wybiera zgromadzenie związkowe na lat 3. U nas w Polsce zgromadzenie narodowe zbiera się co lat 7, aby wybierać prezydenta. Widzimy więc, że w tej najstarszej republice europejskiej nie pozwalają obalać rządu przez przypadek większości przypadkowej.

Tych 7 ministrów tworzy Radę Związkową. Przewodniczącym tejże rady czyli szefa rządu wybiera na rok zgromadzenie narodowe. Przewodniczącym owej Rady Ministrów jest zarazem prezydentem Szwajcarii. W Stanach Zjednoczonych władza parlamentu nawet tak daleko nie idzie, ograniczając się jedynie do ustawodawstwa. Prezydenta wybiera osobny parlament elekcyjny za przykładem dawnych polskich sejmów elekcyjnych. Rząd powołuje prezydent.

Szwajcarijka ongiś naśladowała system francuski rządów parlamentarnych, ale w 1874 r. zarzuciła zły przykład, który jest źródłem wielu rewolucji w Portugalji, Grecji i wszystkim młodym państwom dawał się we znaki. I u nas nakłada się cło na szampan czy inne wina francuskie, zabrania dowozić wielu pierwszorzędnych artykułów francuskich, nadeszłyby małe rozpowszechniona jest dobra a tania książka naukowa francuska, natomiast bezkrytycznie pozwoliliśmy sobie z Francji przewieźć to — co jest u niej najgorsze, parlamentaryzm nierząd.

W związku z kłopotami Szwajcarii należy zaznaczyć, że bardzo na czasie byłaby monografia polska o konstytucji Szwajcarskiej. Mamy opracowanie konstytucji amerykańskiej przez prof. Szelągowskiego, konstytucji francuskiej przez Piaseckiego, ale brak jeszcze szwajcarskiej. Wkońcu zaznaczyć należy, że przydałby się wogóle zbiór konstytucji państw starych, mamy dotąd zbiór konstytucji nowych prof. Juljana Makowskiego, który cenne oddaje usługi. Należy wyzyskać aktualną chwilę do takiej publikacji tem więcej, że u nas wogóle znajomość prawa konstytucyjnego innych państw jest tak słaba, że pos. Liebermann mógł bredzić o swobodach murzynów w Liberji, a nikt w prasie stołecznej nie wytknął mu tego błędnego twierdzenia. Jeśli procesując się o łańcuch czy inną drobnostkę, radzą się ludzie prawników, to tem mniej należy kłócić się o prawa sejmów i rządów, bez zasięgnięcia rady uczonych prawa konstytucyjnego.

Obóz anarchji narodowej jak i warcholstwo z lewicy tem rychlej utracą wpływy, im prędzej publikacje popularno - naukowe rozjaśnią obywatelom prawo konstytucyjne republik starych zorganizowanych praworzędnie i zgodnie z wiekową tradycją, nie ulegającą tyłu wstrząsom co Francja i nieszczęsne państwa młode, trzymające się ustroju parlamentarnych „nie - rządów”.

A. P. B.

Francja, Niemcy i Polska.

Tardieu nie pójdzie na dalsze ustępstwa wobec Niemiec. Niemieckie linje strategiczne wzdłuż granicy polskiej muszą być zniszczone.

Paryż, 7. 11. (PAT). Rada ministrów zaaprobowała opracowany przez Tardieu projekt oświadczenia rządowego. Oświadczenie rządowe przedstawia w zarysie olbrzymie dzieło, dokonane od czasu zakończenia wojny, a mianowicie odzyskanie równowagi budżetowej, osiągnięcie stabilizacji walutowej i uregulowanie sprawy długów zewnętrznych. Obecnie chodzi o osiągnięcie postępu we wszystkich dziedzinach. Rząd obecny nie uczyni nic takiego, co mogłoby stanowić uszczerbek dla uprawnień izb ustawodawczych i nie zgodzi się na życzenia parlamentu, naruszające niezależność Francji, natomiast przyjmie wszelkie układy, służące pokojowi światowemu. Działalność pełnomocników francuskich w Hadze była w zgodzie z powyższymi zasadami, czy to chodzić będzie o plan Younga, czy o ewakuację

Paryż, 7. 11. (PAT). Deklaracja rządowa przyjęta została prawie jednomyślnie oklaskami prawicy, centrum i szeregu deputowanych lewicy.

Wobec tego, że premier Tardieu zażądał natychmiastowej dyskusji nad interpelacją w sprawie polityki ogólnej, socjalista Warenne wystąpił z zapytaniem, czy premier aprobeje całość układów haskich. Na pytanie to Tardieu odpowiedział twierdząco.

Deputowany Franklin Bouillon wystąpił gwałtownie przeciw metodom, stosowanym w Hadze i domagał się wyjaśnień w sprawie funkcji banku reparacyjnego, podkreślając jednocześnie znaczenie, jakiego nabiera ewakuacja Nadrenji wobec plebiscytu Hugenberga. Jednocześnie mówca poruszył sprawę przygotowań wojennych, czynionych przez Niemcy i jeszcze groźniejszy projekt budowy linii strategicznych niemieckich na granicy niemiecko-polskiej. Mówca domagał się zażądania na pod-

trzej strefy Nadrenji, uzależnioną od przyjęcia tego planu, czy też o ustrój gospodarczy zagłębia Saary. Nasza polityka zewnętrzna — stwierdza deklaracja — opierać się będzie nadal o wspomniane zasady. Będziemy czuwać nad organizacją obrony granic, gdyż jedynie naród spokojny i silny pracować może z korzyścią dla pokoju. W tym też duchu — głosi oświadczenie rządowe — poprzednicy nasi oznajmili w Genewie, że wezmą udział w konferencji londyńskiej. W dążeniu do dalszego zbliżenia między narodami zachowamy jednakże nadal w naszej przyjaźni uprzywilejowane miejsce dla naszych wypróbowanych towarzyszy, którzy podobnie jak i my w porozumieniu z Ligą Narodów dążą do konsolidacji pokoju światowego.

stawie art. 43 traktatu wersalskiego zniszczenia prac, związanych z ufortyfikowaniem granicy, wysuwając zarazem postulat, aby Francja pomyślała o wzmocnieniu swych granic przed ewakuacją Nadrenji. W dalszym ciągu mówca podkreślił wzrost wydatków w budżecie wojskowym Niemiec i domagał się jaknajwiększych czynności, koniecznych dla spokoju Francji.

Mowa Franklina Bouillona spotkała się z bardzo gorącym przyjęciem i była oklaskiwana na wielu ławach prawicy, lewicy i centrum. Po przemówieniu Franklina Bouillon posiedzenie zostało zawieszono. Po wznowieniu obrad deputowany socjalistyczny Prossard wystąpił z krytyką składu nowego rządu i oświadczył, że socjaliści będą zwalczać w sposób zdecydowany gabinet „reakcyjny”. Następnie izba 260 głosami przeciw 210 odłożyła dalszą dyskusję do jutra.

Francja zniża podatki.

(Własna służba telegraf. „Dzien. Bydg.”)

Paryż, 8. 11. Wstępna mowa nowego premiera Tardieu, którego młodzieńczość i sprężystość ogólnie się podoba i wywołuje porównania nieprzychylnie zarówno dla Brianda jak i dla Poincarégo, spotkała się z wielkim zadowoleniem w całym kraju. Francuzi mają wrażenie, że rządy Tardieu będą rozpoczęciem rządów „silnej ręki”. Poza tym Tardieu nie bawi się w polityczne sentymenty, ale zaznaczył zupełnie wyraźnie, że polityka zagraniczna Francji idzie w kierunku urzeczywistnienia planu Younga, przyczem ewakuacja trzeciej strefy nadreńskiej zależy od przy-

jęcia przez Niemcy tego planu, w kwestji zagłębia Saary zaś starać się będzie Francja przy uwzględnieniu praw politycznych ludności o przeprowadzenie swoich interesów gospodarczych. Tardieu przedstawił parlamentowi wielki program prac rządowych, który w przeciągu 5 lat ma pochłonąć 5 miliardów franków. Mimo tych wielkich inwestycji zapowiedział Tardieu niżenie podatków wynoszące ogółem 2,4 miliardy franków.

Francja jest, zdaje się, jedynym krajem w Europie, który podatki zniża i zwraca część podatków już zapłaconych.

Bezczelna odezwa komunistów w Poznaniu.

W 12-tą rocznicę istnienia Rosji bolszewickiej.

Z Poznania donoszą:

Przed kilku dniami pojawiła się w kołach robotniczych bezzelna odezwa, wzywająca robotników polskich na wielki wiec demonstracyjny przy placu Bernardyńskim, aby tam zaprotestowali przeciwko zarządzeniom naszych władz bezpieczeństwa publicznego i zmanifestowali swoją zgodę na rzecz republiki proletariackiej Z. S. R. R. Pod odezwą był podpisany komitet K. P. P. (komunistycznej partji polskiej) i Z.M.K. (związku młodzieży komunistycznej).

Jako powód zwolania wieceu podano „jubileusz” 12-letni istnienia rosyjskiej republiki sowieckiej.

Wykonanie odezwy było tak liche, że litość brała nad bankructwem obłąkanych. Chciano przystąpić do bolszewików, aby tym sposobem wyłudzić od nich dalsze „dzięgi” na agitację w Polsce. Ale bolszewicy już zmądrzeli, pieniędzy nie dają, bo przekonali się, że wszelkie zakusy w tym kierunku rozbijają się o odporny charakter ludu polskiego.

Przywódców bolszewickich już nakryła policja i wsadziła do paki; jest ich około 30, którzy siedzą za kratkami.

Nagły zgon generała w gmachu sądowym.

Z Poznania donoszą: Dnia 7 bm. w południe zmarł nagle podczas przegładania akt w sądzie grodzkim w Poznaniu emerytowany generał wojsk polskich Rajmund Baczyński.

Co wywozić będziemy do Niemiec?

Oprócz zboża i kartofli — węgiel i wieprzowinę.

(Telefoniem od własnego korespondenta).

Berlin, 8. 11. Prasa berlińska twierdzi, że rokowania niemiecko-polskie w Warszawie doprowadziły już do sformułowania postanowień tak zwanego malego traktatu handlowego. Traktat ten polegałby na klauzuli największego wzajemnego uprzywilejowania, wobec czego upadają z obu stron cła ochronne i zakazy przywozu, a w wymianie towarów zaczęła oba państwa stosować swoje cła zwykłe, t. zw. autonomiczne, przyczem Niemcy mają zastosować wobec Polski takie same stawki, jakie proponowane są w wymianie towarów niemiecko-szwedzkiej. Zkoł przysługują Niemcy Polsce miesięczny kontyngent przywozowy na węgiel w wysokości 350 tysięcy ton rocznie oraz na mięso wie-

Proszek i Mydło
Regera
najlepsze!

24908

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 8. 11. (tel. wł.) Dziś po południu odbędzie się posiedzenie rady ministrów, na którym omawiana będzie m. in. kwestja odznaczeń z okazji święta niepodległości. Podobno odznaczonych będzie przeszło 500 osób.

Warszawa, 8. 11. (PAT). W sobotę, dnia 9 bm. o godz. 18 w sali konferencyjnej Ministerstwa Skarbu odbędzie się posiedzenie rady finansowej z następującym porządkiem dziennym: 1) ekspozé kierownika Min. Skarbu, 2) projekty podatkowe i 3) stopa dyskontowa Banku Polskiego.

Katowice, 8. 11. (PAT). Wczoraj o godz. 19.17 nadzwyczajny pociąg, wiozący p. Prezydenta Rzplitej ze swiatą i zaproszonymi gośćmi na reprezentacyjne polowanie w lasach b. komory cieszyńskiej przejechał przez Katowice, zatrzymując się tu na jedną minutę. W Katowicach przyłączył się do orszaku p. Prezydenta p. wojewoda śląski dr. Grażyński.

W polowaniu wezmą udział minister Niezabytowski, dyrektor lasów państwowych Loret oraz zaproszeni goście ambasador W. Brytanji Erskine, poseł czesochosłowski Girsas, poseł niemiecki Rauscher, szef wojskowej misji francuskiej gen. Denain oraz generałowie Rydz-Smigiły, Sosnkowski i Fabrycy.

Paryż, 6. 11. (PAT). Grupa radykałów socjalnych izby deputowanych postanowiła głosować przeciw rządowi.

Wyrodnny ojciec - zbrojeniec.

Międzychód, 9. 11.

Od szeregu miesięcy gospodarz Ignacy Dominiak z Międzychodu uprawiał ze swemi córkami kazirodztwo. Wyrodnny ojciec trojga córek, z których najstarsza liczy lat 21, najmłodsza 14, został aresztowany i odstawiony do Sądu Grodziego w Śremie. Kazirodca zdradza pewne objawy zbrojenia umysłowego.

Wrogowie państwa polskiego ponieśli zasłużoną karę.

Brodnica, 8. 11.

Wydział karny w Brodnicy w dniu 5 kwietnia rb. skazał za spieżogostwo na rzecz ościennego państwa Władysława i Bronisława Cywińskich z pow. działdowskiego oraz Kurza Bolmana z pow. brodnickiego na kary ciężkiego więzienia od lat 4 do 6.

Skazani założyli od wyroku powyższego rewizję, którą sąd najwyższy w Warszawie oddalił.

przowe w ilości 200.000 kwintali (podwójnych centnarów) rocznie.

Wobec zbliżającego się podpisania traktatu mobilizuje prawica niemiecka coraz to dalsze grupy ludności, aby te wystąpiły z protestem przeciwko traktatowi. Ostatnio zaprotestował przeciw toczącym się rokowaniom zarząd chrześcijańsko-narodowej partji chłopskiej, tak zwany Landvolk, będącej w rzeczywistości skrajnym odłamem Deutsch-Nationale. Drugi protest pochodzi z kół związków robotników węglowych w Niemczech, które wystosowały list do p. Rauschera. Skarżą się oni na przyznanie Polsce wysokiego kontyngentu przywozowego, co spowodować musi zwiększenie bezrobocia w Niemczech.

B.

Listy z Paryża.

Gabinet p. Andrzeja Tardieu.

Paryż, w listopadzie.

Francuski „Journal Officiel” ogłosił nominacje członków nowego rządu francuskiego z p. Andrzejem Tardieu na czele. Ostatni kryzys trwał zatem dni jedenaście. Streściemy go w paru zdaniach. Ponieważ dnia 2 października głównie lewica głosowała przeciw gabinetowi p. Briand'a, prezydent Doumergue przedstawił mu tego obozu, a mianowicie prezesowi partii radykalnej, p. Edwardowi Daladier'owi, powierzył misję utworzenia nowego rządu. P. Daladier zapowiedział zgóry, że chce odbudować Kartel Lewicy, zaprosił tedy socjalistów do udziału w jego gabincie: klub parlamentarny się zgodził, ale rada narodowa partii nie. Zamiast misję swą złożyć, próbował jeszcze p. Daladier formować gabinet bez socjalistów, w rezultacie czego poróżnił się poważnie z p. Briand'em co do przyszłej większości, na której gabinet musiałby się opierać.

Kiedy p. Daladier zrezygnował (30 paźdz.), Prezydent powierzył misję utworzenia rządu znów radykałowi, ale tym razem umiarkowanemu, sen. Stefanowi Clementel'owi. P. Clementel miał szanse; jego kombinacja nie była by trwała, ale do skutku dojść mogła, gdyby nie żądanie p. Daladier'a oddania mu portfela spraw wewnętrznych. Ministerstwo to znajdowało się od roku w posiadaniu pana Tardieu; zgadzał się on na odstąpienie go jakiemuś radykałowi, ale nie tak „czerwonemu”. P. Daladier jednak innego portfela nie chciał i wobec tego p. Clementel także z misji swej zrezygnował. Tu prezes partii radykalnej manewrował już całym zle z tego powodu nastąpił 1 listopada na posiedzeniu swego klubu parlamentarnego, dużo rzeczy przykrych; większość postów go krytykowała, a specjalnie p. Chautemps, który właśnie miał być ministrem spraw wewnętrznych.

Wobec niepowodzenia kombinacji lewicowej (Daladier) i koncentracji na lewo (Clementel) pozostawała koncentracja na prawo, bez socjalistów. Wezwał więc Prezydent p. Andrzeja Tardieu i jemu misję tworzenia rządu powierzył (31 paźdz.) P. Tardieu zaofiarował szereg portfeli radykałom podkreślając przez to, że nie chce budować gabinetu wojowniczego i koncentrację rozumie szeroko. Klub radykalny ofertę odrzu-

cił 48 głosami przeciw 26, wobec czego musiał p. Tardieu formować swój gabinet bez radykałów, a zatem — oprócz się na dawnej większości centrowo-prawicowej p. Poincaré'go.

Nie było to rzeczą łatwą dlatego, że z jednej strony jego lewa skrzydła jest niepewne, a z drugiej na skrajnej prawicy jest grupa zdecydowanych przeciwników p. Briand'a bez którego p. Tardieu obejść się nie może i który nadal jest ministrem spraw zagranicznych. Jeśli jest w obecnej Izbie francuskiej większość przeciwna lewicowej polityce wewnętrznej, to niema większości, która by poparła zdecydowanie antyniemiecką politykę zagraniczną. Zagadnienia zewnętrzne są dziś bardzo aktualne, a właśnie w tym przedmiocie poglądy większości, na jaką liczyć może obecny gabinet Tardieu, bardzo są rozbieżne.

W czwartek nowy rząd staje przed Izbą i uzyska zapewne „votum” zaufania ale większością nieznaczną: od 20 do 50 głosów. Głównym zadaniem pana Tardieu będzie zapewnić sobie współpracę p. Briand'a w duchu głębszego skojarzenia swojej większości. W razie przeciwnym jego rząd długo trwać nie będzie. **Kazimierz Smogorzewski.**

P. Hołowko wrócił z Finlandji

Helsingfors, 7. 11. (PAT) Po cztero-dniowym pobycie opuścił Helsingfors nacelnik Wydziału Wschodniego M. S. Z. p. Hołowko. P. Hołowko przyjęty był przez prezesa Rady Ministrów, zastępującego nieobecnego ministra Spraw Zagranicznych Poseł Carwat wydał na cześć p. Hołowki obiad, w którym wziął udział szereg osób ze świata urzędowego i politycznego Finlandji oraz ze sfer towarzyskich. Sekretarz generalny M. S. Z. baron Yrjo Koskinon przyjmował p. Hołowkę śniadaniem. Nacelnik Hołowko odwiedził wielkie fabryki w mieście Tampore, ważnym ośrodku przemysłowym Finlandji, wzorowe gospodarstwa wiejskie z okolicy Forwoe i wielką kooperatywę spożywczą Elanto w Helsingforsie.

Pożar w koszarach.

W Piotrkowie w koszarach wybuchł pożar. W akcji ratunkowej brało udział prócz straży pożarnej również wojsko. Pożar, który powstał z niewiadomej do-tąd przyczyny, zniszczył doszczętnie dach.

Tydzień	LISTOPAD	Dni
45		30
Czwartek	7	Ostatnie dni sprzedaży losów I. klasy Państwowej Loterii Klasowej w największej i najszczęśliwszej
Piątek	8	Kolekturze „ NADZIEJA ” LWÓW, Sykstuska 6.
Sobota	9	Główna wygrana 750.000 złotych.
Niedziela	10	Co drugi los wygrywa! Ciągnięcie już 14-go i 15-go bm.!
Poniedziałek	11	Ogólna suma wygranych wynosi 32.000.000 złotych.
Wtorek	12	Cena losów: ćwiartka zł 10 , połówka zł 20 , cały zł 40 . Na zamówienia wysyłamy natychmiast losy, załączając nasz blankiet P. K. O. na przesyłkę należności wolną od opłaty.
Środa	13	Naszemu graczom sprzyja stale nadzwyczajne szczęście! 30522

Nawet pamiątek po Mickiewiczu Litwinai nie potrafią uszanować.

Polski dziennik „Dzień Kowieński” donosi, że dom Adama Mickiewicza w Kownie oddany został przez Litwinów na siedzibę instytucji o charakterze mię-

dzynarodowym. Zbierają się tam mianowicie miłośnicy kosmopolitycznej poezji esperanckiej. „Dzień Kowieński” wyraża zdziwienie, że rząd litewski nie potrafił uszanować pamiątki po poecie, którego uważa za swojego.

Dr. Antoni Marczyński. 88

Czarny Łą

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA.

(Dokończenie „Niewolnic z Long Island” i „Przeklętego Statku”).

(Ciąg dalszy).

Miała wielką ochotę obejrzeć sobie „utrąconego byka” zbliska, lecz ustawiczne okrzyki tamtych z pagórka odwiodły ją od tego zamiaru.

— Później go sobie obejrzę, — zdecydowała po krótkim namyśle i przewiesiwszy karabin przez ramię, ruszyła z wielką fantazją w stronę pagórka.

— Rany boskie! To nasz pan inżynier! I panienska! — wrzasnęła, skoro poznała inżyniera. — A tamten co zasz?

Betty i Pulaski poznali ją nawzajem. Nowa otucha wstąpiła w ich serca.

— Darling. Jesteśmy ocaleni.

— Jeszcze nie. Betty, — odparł pochmurnie, poczem co tchu w piersiach poczęł wołać na Pazurową, by biegła jak najszybciej może.

— Ady leć. Pali się, czy co? — odrzeknęła.

— Odrzuć karabin, żeby ci nie przeszkadzał. Prędej, na Boga, prędej, inaczej zginie wszyscy!

— Darling. Patrz, oh Boże!

Nie zaprzestawszy zachęcać tamte wołaniem, odwrócił głowę i zadrzał. Trawa rosnąca u stóp północnego stoku wzniesienia zaczęła falować w podejrzany sposób, choć nie było ani najlżejsze-

go tchnienia wiatru. Nie trudno się było domyślić, iż przednie strażę straszliwej armji docierają już do pagórka.

— Prędej, kobieto!.. Prędej!.. Śmierć idzie!

Pazurowa posłusznie odrzuciła karabin i biegła jak najszybciej potrafiła, nie pojmując jeszcze, jakiego rodzaju niebezpieczeństwo zagraża inżynierowi, bowiem niskie, ale zato szerokie wzniesienie zasłaniało jej widok na ciemne zagony mrówek.

— Przyszły! — zakrzyknęła Betty. — Kilka mrówek lazi mi po stopach.

Zaczęła gwałtownie przydreptawać, o ile tylko na to wzięły pozwałały, lecz w miejsce strzępiętych mrówek, dziesiątki innych wdzierały się z właściwym tym stworzeniom uporem. Po kilku wysiłkach, ogarnięta śmiertelnym przerażeniem, zaczęła się na głos modlić.

— Odwagi, darling... Jeszcze parę sekund — dodawał jej otuchy, choć sam także zwątpił znowu w możliwość ocalenia. Cóż z tego, że za pół, za ćwierć minuty poczciwa Pazurowa tu stanie; zębami postronków nie przegryzie, na szukanie noża, lub na rzopłatywanie węzłów czasu nie starczy.

Zdyszana, błyszcząca od potu wdąrała się Pazurowa na szczyt pagórka, potrząsając nożem, który już raz oddał jej tak wielką przysługę.

— Nóż? Masz nóż? — Inżynier rozchmurzył się momentalnie i szybkim zwrotem głowy wskazał na Betty... — Ją ocal — dodał.

Przyskoczyła do Betty, która potrząsnęła głową przecząco:

— Jego najpierw uwolnij — wyrzuciła jednym tchem: — On ranny, żelazem go przypiekl!.. Prędej!

Inżynier zatrząsł się z irytacji:

— Pazurowa, proszę słuchać, co powiedziałem!

— Pana ocal!.. Mnie nie, później...

— Eh, tam głupie ceregiele — odburknęła chłopka, podskakując jak niedźwiedz w „akademii smorgońskiej”, bo i ją już mrówki zaczęły oblaźić.

Szybko przecięła powrozy, łączące Betty z drzewkiem, w taki sam sposób oswobodziła inżyniera i popchnęła oboje, widząc, że slaniają się na ścierpiętych nogach.

— A ja? — wrzasnął Ironfield, milcząco czący dotychczas jak kamień.

Poznała go dopiero teraz, tak bardzo się zmienił od czasu, kiedy go widziała po raz ostatni, czyli za dobrych czasów Izaaka.

— Kobieto... Miej Boga w sercu! — wołał po polsku: — miej litość!

Przysunęła twarz do jego twarzy, spojrzęła mu w oczy z bliska.

— A ty, ścierwo, miałeś litość, kiedyś mojego Stacha mordował? Kiedyś tyłu naszych mężów, braci, ojców do morza ciskał? — sarknęła i splunawszy ostupałemu zbrodniarzowi pod nogi, popędziła za inżynierem i jego towarzyszką, otrzepując się jak pudel po kąpieli.

— Chrystus kazał przebaczać!.. Pazurowa, Bóg was skarże ciężko! — dobiegła ją stylu słowa, jęki, zaklęcia.

Przystanąła. Czuli, że mięknie, że mściwość odlatuje od niej, jak ptak, który nasycał głód i zadowolony wraca do gniazda. Była wolna, ocaliła życie tamtym dwojgu, do których przywiązała się jak pies, nie lękała się już teraz niczego, skoro wszystko mogący

pan inżynier był przy niej, a tamten lotr miał za chwilę ponieść śmierć najokrutniejszą ze wszystkich. Prawda, że na nią zasłużył po stokroć, ale czy ona ma do tego rękę przykładac? I na Chrystusa się powołał.

— Pazurowa! — krzyknął inżynier, spostrzegłszy, że ta, której zawdzięczał życie, pędzi napowrót na pagórek.

— Uchodźmy, darling.. Ona da sobie radę, a ty ledwie się posuwasz — upomniała go Betty. Strzepując resztki mrówek, biegli i szli naprzemian, objąwszy się ramionami.

A tymczasem Pazurowa stanęła na szczytce pagórka. Przyodziana tylko w spódnice z dużych, łopociastych liści, którą sobie sfabrykowała jeszcze w czasie wczorajszej wędrowki przez dzungle, z rozczochranymi włosami, z nożem w zębach, wymachująca rozpaczliwie rękami i podskakując jak pajac, wyglądała ogromnie groteskowo, lecz Ironfieldowi nie do śmiechu było w tej chwili. Widmo straszliwej śmierci już mu zaglądało w oczy.

— Ocalisz mnie? — zawył, niedowierzając: snąc wzrokowi.

— Tak... Bóg niech cię osądzi, morderco, — odparła twardo i z właściwą sobie energją zabrała się do rozciniwania jego więzów

Ale tym razem nie poszło tak gładko. Może dlatego, że Kinczel ze specjalną skrupulatnością przywiązał do męczeńskiego pała swojego dawnego chlebobawcę, a może z tej przyczyny, że dzielna kobieta nie mogła ani chwili ustać spokojnie, atakowana bezustannie przez tysiące maleńkich napastników.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Rozwój aptek na terenie Rzplitej. 1.200.000 Polaków w Niemczech razem z Mazurami pruskimi.

Mamy ich 2.000.

Wobec tego, iż co pewien czas przeprowadzane rewizje aptek przez inspektorów wojewódzkich na podległych im terenach nie dawały należytych wyników, departament zdrowia ministerstwa spraw wewnętrznych zarządził pod koniec lata r. b. nadzwyczajny przegląd aptek na obszarze całego państwa.

Wyniki przeglądu, który objął zgorą 2.000 aptek, wypadły naogół dość korzystnie, wykazując zresztą, tak pod względem zaopatrzenia w leki, jak i w nowoczesną aparaturę, znaczną przewagę aptek stołecznych nad prowincjonalnymi.

Na specjalne wyróżnienie ze strony departamentu zdrowia zasłużyła apteka M. Malinowskiego, której kierownik p. Stanisław Maciejowski otrzymał od dyrektora departamentu zdrowia pismo z wyrazami uznania za wzorowe postawienie apteki. Podobny zaszczyt przypadł

też jednej z aptek prowincjonalnych, mianowicie aptece J. Stryczyńskiego we Wronkach.

W ciągu ubiegłego 10-lecia liczba aptek na terenie Rzeczypospolitej wzrosła niemal o 300, co, biorąc pod uwagę powstanie w tymże czasie Kas Chorych i stworzenie przy nich aptek na potrzeby członków, stanowi cyfrę nader poważną.

W tymże czasie, w dążeniu uniezależnienia się od zagranicy, bez względu na trudne warunki, powstał szereg nowych laboratoriów i innych zakładów przemysłu farmaceutycznego, zaś placówki, istniejące dawniej, uległy rozszerzeniu i udoskonaleniu.

Na podstawie powyższego można mieć nadzieję, że farmaceutyka polska, po przetrwaniu najtrudniejszego okresu, zacznie na rynkach krajowych skutecznie konkurować z zagranicą, a potem przystąpi do torowania sobie dróg rozszerzenia się na rynki obce.

1.200.000 Polaków w Niemczech razem z Mazurami pruskimi.

Berlin, 7. 11. Prasa hugenbergowska oburza się z powodu ogłoszenia przez Związek Mniejszości Narodowych w Niemczech broszury o ciężkim położeniu tej mniejszości. Autorami są **Bogense i Skala** (Łużyczanin). Przy tej sposobności kwestjonuje „Der Tag” podaną w broszurze liczebność Polaków w Niemczech wynoszącą milion 200 tysięcy. „Der Tag” twierdzi, że Polaków w Rzeszy niemieckiej jest tylko 356 000. Do tego dochodzą t. zw. dwujęzyczni według statystyki niemieckiej 546 000 oraz

ewentualnie 82 tys. Mazurów. Mniejszości narodowe w Niemczech nie mają żadnego powodu do skarżenia się na ucisk, podczas gdy Niemcy w Polsce są szykanowani. B.

*

Ponieważ Niemcy stworzyli jakąś odrębną narodowość mazurską, przyznało się do niej 82 000 takich Mazurów pruskich, którzy nie uważają się za Niemców, jak blisko 300 000 ich ziomków połaamuconych.

Obowiązek służby wojskowej a praca w urzędach państwowych.

Ministerstwo spraw wewnętrznych wydało okólnik w sprawie przyjmowania do służby państwowej kandydatów, podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej. W okólniku tym czytamy:

Przy ostatnim wcieleniu do szeregów poborowych, celem odbycia obowiązkowej służby wojskowej czynnej, stwierdzono wiele wypadków ubiegania się poborowych, posiadających cenzus wykształcenia o przesunięciu terminu wcielenia z tytułu zajmowanego stanowiska w służbie państwowej. Starania tych poborowych nie zostały uwzględnione, ponieważ ustawa o powszechnym obowiązku wojskowym nie przewiduje żadnych ulg z tytułu zajmowania stanowisk w służbie państwowej. Równocześnie zwrócono uwagę, że osoby korzystające z ustawowych odroczeń służby wojskowej, celem ukończenia studjów wykorzystują czas odroczeń dla

zajęcia państwowych stanowisk cywilnych.

Władze państwowe przyjmując kandydatów nie liczą się z tem, że przyjęcie takiego kandydata nie leży w interesie służby i jest on uciążliwy dla urzędu, gdyż w okresie szkolenia jego urząd pozostaje bez pracownika.

Wobec tego p. minister spraw wewn. zarządził: Przy przyjmowaniu kandydatów do służby państwowej należy badać, czy dany kandydat nie podlega obowiązkowi czynnej służby wojskowej i jeśli podlega — odmawiać przyjęcia do służby. Jeżeli kandydat, podlegający obowiązkowi czynnej służby wojskowej, nie korzysta z odroczeń tej służby dla ukończenia studjów, a może być korzyścią dla urzędu w czasie przed powołaniem do wojska — można go zatrudnić tylko w charakterze pracownika kontraktowego, zawierając umowę tylko na okres do czasu powołania do wojska.

Dłużnik zastrzelony przez swego wierzyciela.

Kupiec strzelił dwukrotnie do swego byłego wspólnika.

Z Łodzi donoszą: Zduńska Wola była terenem zabójstwa, popełnionego pod wpływem złości.

Miejscowy kupiec Michał Woźniak miał od dłuższego czasu zatarg na tle pieniężnym ze swym byłym wspólnikiem Janem Korytnickim, od którego należała mu się pokaźna suma. Korytnicki, który po wystąpieniu ze spółki znajdował się w fatalnym położeniu materialnym zwoził Woźniaka z dnia na dzień, obiecując mu zapłacić dług.

W tych dniach Korytnicki przyszedł do Woźniaka oznajmiając mu, iż musi znów termin płatności odłożyć, ponieważ nie posiada jeszcze gotówki.

Wtedy Woźniak wpadł w niestycha-

ną złość i wyrwawszy z kieszeni rewolwer krzyknął: „dość mam tych żartów, dajesz pieniądze czy nie?” I zanim dłużnik zdążył odpowiedzieć, Woźniak strzelił dwukrotnie do Korytnickiego, który runął na ziemię, zalewając się krwią.

Na widok swego czynu Woźniak oprzytomniał i bez chwili wahania udał się do komisariatu P. P., gdzie dyżurnemu przodownikowi oświadczył, że zabił człowieka oraz wręczył mu jednocześnie rewolwer. Woźniaka aresztowano.

Wezwany do Korytnickiego lekarz, stwierdził bardzo ciężkie postrzelenie i w stanie beznadziejnym odwiózł go do szpitala Najśw. Marji Panny w Zduńskiej Woli.

Na rynku w Łęczycy dokonano krwawego zamachu na kapitana.

Posterunkowy został przez napastnika zastrzelony.

Do wydziału informacyjnego przy D. O. K. IV, w Łodzi przydzielony jest w charakterze instruktora powiatowego kapitan Marjan Janowski.

Podczas inspekcji łęczyckiego ośrodka przysposobienia wojskowego wydarzył się wspomnianemu oficerowi tragiczny wypadek, który na szczęście nie pociągnął za sobą wypadku śmierci.

Kapitan Janowski w chwili kiedy o północy znajdował się na rynku w Łęczycy, został ciężko ranny pięciu kulami rewolwerowymi. Strzały zaalarmowały przechodniów i policjanta, który rzucił się w pogoń za uciekającym osobnikiem, który strzelał do kpt. Janow-

skiego. Dzielny posterunkowy wytrwale ścigał napastnika, a kiedy ten nie stanął na groźbę użycia broni, oddał do uciekającego kilka strzałów rewolwerowych. Zbrodniarz odpowiedział strzałami; jedna z kul trafiła posterunkowego w serce, zabijając go na miejscu. Morderca zbiegł. W okolicy Łęczycy zarządzono oblawę, która narazie żadnego wyniku nie dała.

Jak się dowiadujemy, kapitan Janowski został operowany i stan jego nie jest groźny.

Wiadomości z kraju.

Ogólne zgromadzenie L. O. P. P.

W lokalu Stowarzyszenia Techników odbyło się ogólne, programowo-budżetowe zgromadzenie L. O. P. P., w którym wzięło udział 31 delegatów komitetów wojewódzkich z całej Polski, jak również przedstawiciele władz centralnych L. O. P. P.

2 i pół miliona na most w Białymstoku.

W Wilnie odbyło się posiedzenie dyrekcji rady kolejowej, w którym wzięli udział członkowie rady z Białegostoku. Na wniosek inż. Szpikowskiego, sprawa wybudowania tunelu pod torami kolejowymi od ul. Św. Rocha do szosy Żółtowskiej została załatwiona pozytywnie. Do budżetu na rok 1930/31 została wstawiona suma 2.500.000 zł. na rozpoczęcie budowy tunelu.

Regulacja rzeki Warty.

Jak nam donoszą z Uniejowa, wojewódzka dyrekcja robót publicznych przyjęła nową partję robotników do prac regulacyjnych przy rzece Warcie, które prowadzone są obecnie od dłuższego czasu pod Uniejowem. Roboty regulacyjne posuwają się w bardzo szybkim tempie i zostaną zakończone przed zimą.

25-lecie ruchu niepodległościowego frakcji rewolucyjnej PPS.

Warszawa, 7. 11. (PAT). Wczoraj w godzinach przedpołudniowych p. Prezydent Rzplitej przyjął na audjencji delegację uczestników walk o niepodległość w roku 1904 w osobach ppłk. Sławka, p. Jaworowskiego i pułk. Piątkowskiego. Delegacja zwróciła się do p. Prezydenta Rzplitej z prośbą o przybycie na uroczystą akademię ku uczczeniu 25-lecia walk w 1904 r. P. Prezydent Rzplitej obiecał swą obecność na akademii.

Na placu Grzybowski, gdzie strzelano do kozaków, wmurowana zostanie tablica pamiątkowa.

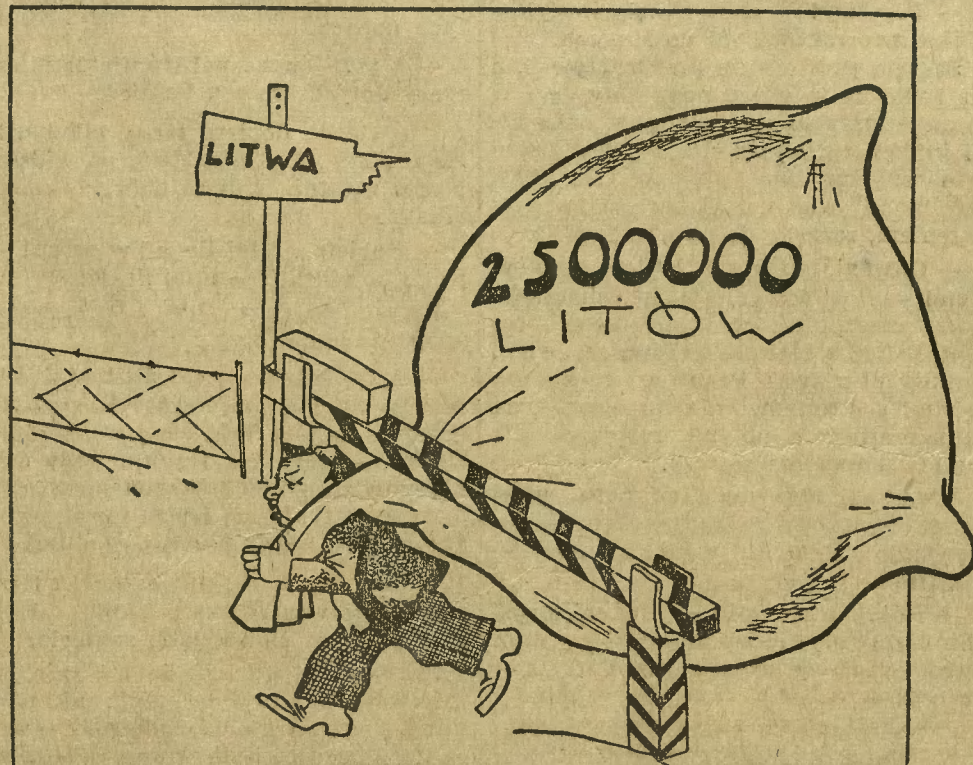
Drugi spis ludności.

Ustawa o organizacji statystyki administracyjnej przewiduje, że drugi z kolei powszechny spis ludności winien się odbyć w dniu 31 grudnia 1930 r. Preliminarz budżetowy na rok 1930—31 jednakże przewiduje w budżecie głównego urzędu statystycznego wydatków na przeprowadzenie tego spisu. Wydatki w zależności od programu spisu wynoszą od 5—8 mil. zł. w zależności od tego, czy obejmie on tylko spis ludności, czy także spis rolny i przemysłowy.

Władze zainteresowane przywiązują wielką wagę do przeprowadzenia drugiego powszechnego spisu ludności, ponieważ pozwoli on uzyskać wiarogodne dane, zarówno dla potrzeb administracji ogólnej państwa jak i dla administracji podatkowej, wojskowej, szkolnej, dla potrzeb opieki społecznej, reformy rolnej dla administracji w dziedzinie rolnictwa, dla planów uprzemysłowienia kraju, dla polityki budowlanej itp.

Prawdopodobnie już wkrótce zapadnie uchwała co do wyasygnowania tych kredytów, z tem, że spis odbyłby się nie w roku 1930, lecz w roku następnym.

Waldemaras nie może się wydostać z Litwy.

— Z takim bagażem to rzeczywiście trudno przejść granicę.

Więźniowie sowieccy napływają do Finlandji.

Do Finlandji przybyło jeszcze trzech więźniów sowieckich, którym udało się uciec z obozu na wyspach Sołowieckich. W ten sposób liczba więźniów, zbieranych ostatnią z wysp Sołowieckich do Finlandji wzrosła do 16.

Z WIELKOPOLSKI I POMORZA.

Krwawa rozprawa nożowa w Poznaniu.

Z Poznania donoszą: Przy ul. Żydowskiej rozegrała się krwawa rozprawa nożowa, wynikiła między znanymi policji mętami społecznie.

Udział w bóje brali niej. Franciszek Gramse, bracia Kazmierczakowie z Chwaliszewa i dwudziestokilkuletni robotnik Ernest Surdyk.

Po krótkiej walce uległ przeważającej sile przeciwników Surdyk, ranny niebezpiecznie sztyłem w brzuch. Uderzenie było tak silne i głębokie, że wątroba wyszła na zewnątrz. Ponadto zadali napastnicy Surdykowi rany klucze na szyi i plecach.

Zaprzyśiężenie podchorążych w Jarocinie.

W dniu 4. bm. odbyła się w Jarocinie uroczystość zaprzyśiężenia absolwentów tuż. szkoły podchorążych rezerwy nr. 7a.

Uroczystość zainaugurowało nabożeństwo w kościele parafialnym, które odprawił kapelan wojskowy ks. kapitan Nowik z Ostrowa.

O godz. 11,30 przybył dowódca szkoły ppłk. Juraski. Po przeglądzie wygłosił ks. kapelan Nowik okolicznościowe kazanie.

Zaraz po kazaniu odbyła się przysięga. Aktu odczytania rotę dokonał ks. kapelan Nowik, wobec 800 podchorążych, zgromadzonego sztabu i przedstawicieli ludności cywilnej.

Na zakończenie przemówił p. ppłk. Juraski, dając żołnierzom cenne wskazówki na przyszłość, poczem wznosił okrzyk na cześć Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta oraz marsz. Piłsudskiego.

Defilada zakończyła wspaniałą uroczystość.

Rozkład jazdy autobusowej na linii

Chelmża-Uniśław-Dąbrowa - Fordon - Bydgoszcz.

Odjazd: Chelmża 7,00 13,30, Biskupice 7,15 13,45, Lubianka 7,20 13,50, Wybż 7,25 13,55, Grzybno 7,35 14,05, Uniśław 7,45 14,15, Linija 7,55 14,25, Dąbrowa 8,00 14,30, Ostromecko 8,15 14,45, Fordon 8,25 14,50, Bydgoszcz 8,45 15,25.

Przyjazd: Bydgoszcz 10,50 18,15, Fordon 11,25 18,40, Ostromecko 11,35 18,50, Dąbrowa 11,50 19,05, Linija 11,55 19,10, Uniśław 12,00 19,20, Grzybno 12,10 19,30, Wybż 12,15 19,35, Lubianka 12,20 19,40, Biskupice 12,25 19,45, Chelmża 12,45 20,00.

WYSOKA. Osobiste. W ub. środę pobożogławił ks. proboszcz Jachecki związek małżeński p. Ławniczaka, nauczyciela przy tut. szkole katolickiej, z p. Nowaczykówną, córką burmistrza. Nowożeńcom „Szczęść Boże”.

KCYNIA. Koncert p. Korsakowej W niedzielę, dn. 10 bm. odbędzie się w jednej z sal państw. seminarjum nauczycielskiego im. Karola Libelta, koncert pianistki p. N. Korsakowej. W programie są utwory Chopina, Liszta, Griega oraz suita z opery „Carmen” Bizeta. Koncert rozpocznie się o godz. 16,15. Część czystego dochodu przeznaczona na cele Rady Opiekuńczej Internatu.

GROMADNO. Uroczystość Kółka Rolniczego. W ub. dniach Kółko Rolnicze w Gromadnie obchodziło uroczystość poświęcenia nowego sztandaru oraz obchód 10-lecia swego istnienia. Uroczyste nabożeństwo celebrował ks. dz. Domeracki. Chrzestnymi sztandaru byli pp.: Chładowski z Bagdadu i p. dr. Nowakowska ze Szczerbina, p. Dzwonkowski z Karnówka i p. Musiałowa z Kruski, p. Kwiatkowski z Łobżenicy i p. Grochowska z Łobżenicy, p. Domek z Luchowa i p. Zychowa z Gromadna, p. Starszak z Kruski i p. Brzuchalska z Gromadna, p. Kościński z Dobrzyńskiemu i p. Grochowska z Gromadna. Po nabożeństwie udano się z orkiestrą kolejową z Bydgoszczy na czele z powrotem na salkę, gdzie odbyło się uroczyste posiedzenie, które zgaił prezes Kółka dr. Nowakowski, oddając przewodnictwo zebrania p. Dzwonkowskiemu, wiceprezesowi Pow. Oddz. W. T. K. R. tut. powiatu. Po dokonaniu aktu wręczenia sztandaru, sekretarz Kółka ks. dz. Domeracki wygłosił sprawozdanie z 10-letniej działalności Kółka. Na wspólnym obiedzie wygłoszono czerę toastów. Wieczorem w tejże salce odbyło się przedstawienie amatorskie. Amatorzy i amatorki spisali się bardzo dobrze. Po przedstawieniu nastąpiła zabawa taneczna, która trwała do rana. Nadmienić należy, iż organizację uroczystości powierzono komitetowi, w skład którego weszli m. in.: pp. Mreła Józef, Grochowski Franciszek i inni.

ZMARLI:

Ś. p. Walenty Szrama, lat 67, w Gnieźnie.
Ś. p. Józef Jarocki, lat 75, w Raszkowie.
Ś. p. ks. Władysław Krause, proboszcz wielkopołącki, lat 51,

Koronowo.

Tow. Pań św. Wincentego à Paulo w Koronowie urządza w niedzielę dnia 10 bm. o godz. 5 po poł. w Grabinie, wenię na rzecz ubogich miasta. O godz. 5 koncert. Poza tem są w planie: bufet, popisy, koło szczęścia, licytacja i inne urozmaicenia. Program popisów: 1) monolog wstępny, 2) dialog: „2 pokojówki”, 3) monolog: „Mój pierwszy obiad”, 4) obrazek sceniczny: „U dentystki”, 5) dialog: „Kasia i Feliks”. Wszelkie popisy humorystyczne, lecz krótkie, aby po nich jak najprędzej mogły nastąpić tańce. Wstępne od osoby 1 zł, dzieci 50 gr i za taniec od osoby 1 zł. Wenta to dochód Tow. P. Miłosierdzia. Od dobrego wyniku wenty zależy całoroczna praca Towarzystwa. Kto zrozumienie ma dla doniości pracy nad ubogimi, ten na wenię przybędzie i dla tego gorąco i serdecznie zapraszamy wszystkich — wszystkich. Zarząd.

Nakło.

Pobili się. W czasie niedzielnej zabawy w Sucharach pobili się dwaj gospodarze: Grochowski i Petrykowski tak, iż musiano oddać ich pod opiekę lekarską.

Uroczysty obchód rocznicy odzyskania niepodległości odbędzie się w niedzielę, dnia 10 listopada. Program nast.: o godz. 7: hejnał poranny, o godz. 8: zbiórka organizacji wychowania fizycznego i przysposobienia wojsk. na Rynku i wymarsz do kościoła. Po nabożeństwie pochód na Rynek i defilada. O godz. 3 po poł. uroczysta akademja w sali Strzelnicy. Zebranie Kółka Rolniczego odbędzie się w niedzielę dnia 10 bm. o godz. 12,30 w lokalu p. Patzewicza. Referat wygłosi p. Rożycki.

Wyrób bekonów. Od przyszłego tygodnia rozpocznie się w tut. rzeźni miejskiej ubój świń do eksportu bekonów za granicę.

Mogilno.

„Eliksir młodości”. W ub. niedzielę wystawiło Tow. Sceniczne w Mogilnie komedję w 3 aktach p. t. „Eliksir młodości”. Dla dość licznie przybyłej publiczności był to wieczór pełen humoru i śmiechu. Amatorzy prześcigali się wzajemnie w jak najlepszym oddaniu ról. Wdzięczne pole do popisów mieli pp.: Szymkowiak, Kowalenko, Michałowska Celina, Klar i Rogowska.

Obchód uroczysty ku uczczeniu rocznicy wskrzeszenia państwa polskiego odbędzie się w Mogilnie w niedzielę 10 bm. według nast. programu: o godz. 8,45 zbiórka organizacji P. W. i W. F. i towarzystw miejscowych z sztandarami na Rynku, poczem wymarsz do kościoła poklasztorne. O godz. 9,30 uroczysta akademja w sali Domu im. Ks. Piotra Wawrzyniaka. Po akademji zabawa taneczna. Uprasza się Szan. Obywatelstwo o wywieszenie chorągwi o barwach narodowych w dniu obchodu, oraz o wzięcie udziału w uroczystości.

Obchód 11-tej rocznicy niepodległości Polski urządza ją wspólnie komisje gminne P. W. i W. F. Huta Pałudzka, Józefowo i Tow. Powstańców i Wojaków w niedzielę, dnia 10 bm. w sali p. Wandziocha w Józefowie. Po akademji odbędzie się zabawa ludowa. Początek o godz. 5 po poł. Przystosowanie Wojskowe w Orchowiu obchodzi 10 bm. 11-tą rocznicę niepodległości Polski. Program nast.: o godz. 10,30 wymarsz do kościoła na nabożeństwo. O godz. 1,30 w poł. strzelanie konkursowe o premje na strzelnicy, wieczorem zabawa, urządzona przez tut. Policję Państw.

Kinoteatr. W sobotę dnia 9 bm. król ekranu Harry Peel w potężnym filmie p. t. „Zemsta szaleńca”.

Gniezno.

Osobiste. W ub. wtorek o godz. 10 w kościele parafialnym w Oporowie pow. Leszno pobożogławiony został związek małżeński pomiędzy p. Stanisławą Paszkówną z Oporowa. Młodej parze „Szczęść Boże!”.

Święto pułkowe 69 p. p. Dnia 11. bm. obchodzi 69 p. p. z okazji 11 rocznicy swego istnienia doroczne święto pułkowe z nast. programem: w niedzielę dnia 10. bm. o godz. 17 akademja w teatrze żołnierskim, o godz. 20 uroczysty apel i wspólna modlitwa za poległych. Dnia 11. bm. pobudka o godz. 7 rano. O godz. 10,30 msza św. na dziedzińcu koszarowym, zaś o godz. 11,45 defilada przy ul. Chrobrego. Po południu o godz. 1,30 obiad żołnierski. Na zakończenie uroczystości przedstawienie w teatrze pułkowym, które rozpocznie się o godz. 17.

Poraniła sąsiada siekierą. Przy Parku Kościuski nr. 6 zamieszkuje krawiec Humbel Klemens oraz niej. Dobrzykowska, która do swego sąsiada żywiła jakąś nienawiść. Dnia 3. bm. około godz. 17 mściwa Dobrzykowska napadła na powracającego do domu Humbla i zadała mu siekierą dwie poważne rany na

14

Już

15

listopada

ciągnięcie I-ej klasy 20-ej Państwowej Loterii Klasowej

a zatem ostatnia sposobność zakupienia losu w szczęśliwej Kolekturze

„RUNO” Rawicz i S-ka
Lwów, Akademicka 3.

Główna wygrana 750.000 zł.

Ponadto wiele wygranych po zł 350.000, 250.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000 etc. etc.

Ogólna suma wygranych w bież. Loterii wynosi

32 miliony złotych.

Co drugi los wygrywa!

Ceny losów: ćwiartka — zł 10, półówka — zł 20, cały — zł 40.

Na zamówienia przesyłamy natychmiast oryginalne losy wraz z blankietem P. K. O., na bezpłatną przesyłkę pieniędzy.

Zamów jeszcze dziś, a szczęście Cię nie ominie!

Wycięć i wypełnione nadesłać!

Zamówienie D. B.

Do Kolektury „RUNO”, Lwów, Akademicka 3.

Proszę o przysłanie losów całych po zł 40, półówek po zł 20, ćwiartek po zł 10.

Należność w sumie zł uiszczyć natychmiast po otrzymaniu losów, blankietem P. K. O., który mi Kolektura do losów dołączy.

Imię i nazwisko.....

Dokładny adres..... (Prosimy czytelnie wypełnić.) (30618)

twary. Zona Humbla, która wybiegła mężowi z pomocą, została również pobita.

Zabawa taneczna K. S. „Stella”. Z okazji ukończenia rozgrywek o mistrzostwo kl. A. i zdobycie tytułu wicemistrza, urzędza K. S. „Stella” w sobotę, dnia 9. bm. w sali hotelu Europejskiego o godz. 20 zabawę taneczną.

Znalezione przedmioty. W biurze meldunkowym odebrać można nast. przedmioty: sznur perełek i klucz.

Ze sportu. Zawody towarzyskie pomiędzy K. S. „Stella” — Reprezentacja Gniezna zakończyły się wynikiem 0:0.

W biegu myśliwskim na św. Huberta w 17 p. a. p. zwycięstwo odniósł ppór. Borownik. Po biegu w salach kasyna odbyła się skromna herbata.

Repertuar kin. „Apollo” — „Kwiat Wschodu” dramat egzot. w 12 aktach. „Luna” — „Maski Erwina” dramat egzotyczny.

Rogożno.

Osobiste. Dnia 6. bm. obchodzili w Rogoźnie srebrne gody małżeńskie p. Antoni Dziembowski z małżonką swą Martą z domu Steinke. — Dnia 5. bm. pobożogławiony został związek małżeński p. Klary Sierakowskiej, córki znanego mistrza piekarskiego p. Jakóba Sierakowskiego z p. Czesławem Biskupem, cukiernikiem z Poznania. Nowożeńcom „Szczęść Boże”.

Pożar. We wtorek, dnia 5. bm. zapaliły się dwa stogi zboża p. Piotkowiaka z Rogożna, które spłonęły doszczętnie. Straty wynoszą około 10.000 zł zaś poszkodowany ubezpieczony był w Krajowej Ubezpieczalni w Poznaniu na 11.000 zł.

Z życia przemysłowców. W sali obrad p. Wieczorka odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Tow. Przemysłowców, któremu przewodniczył prezes p. Kośmicki. Z okazji 50 letniego jubileuszu mianowano pp.: radcę dr. Wysockiego, W. Nogę, Szczepana Bocha, Jana

Kozłowski, Antoniego Pepkę, W. Kośmickiego i Ignacego Pohla członkami honorowymi. W wolnych głosach omawiano sprawę obchodu jubileuszowego, który odbędzie się dnia 24. bm.

ŻNIN. Przedstawienie amatorskie. W niedzielę, dnia 10. bm. w sali Domu Polskiego, Tow. Powst. i Woj. urzędza przedstawienie amatorskie. Na zaproszenie Powst. i Wojaków Kółko sceniczne z Damasławka odegra sztukę p. t. „Bitwa pod Rynarzewem”. Po przedstawieniu zabawa taneczna. O liczny udział i łaskawe poparcie imprezy prosi Zarząd.

JEŻEWO. Wieczornica Tow. Powstańców i Wojaków. Z okazji rocznicy odzyskania niepodległości urzędza komitet P. W. i W. F. ośrodek Jeżewo, dnia 10. bm. w sali Tow. Powstańców i Wojaków w Jeżewie wieczornicę z nast. programem: Koncert. Początek punktualnie o godz. 18,30. Przemówienie pana przewodniczącego komitetu. Przedstawienie, odegra zespół amatorów arcywesołą komedję w trzech aktach p. t. „Stryj Agapi!” (sztuka pełna życia, humoru i śmiechu). Zabawa taneczna. Niespodzianki i rozmaitości. Bufet zaopatrzone w znakomite napoje, dobrze pielęgnowane piwa i smaczne zakąski.

Agenturę „Dziennika Bydgoskiego” w Ostrowie Wlkp.

objęła z dniem dzisiejszym

p. Marja Lewicka Brücknerowa
Skład tytoniu i przyborów piśmiennych przy ulicy Kolejowej 18.

Przedpłata w agenturze wynosi miesięcznie 3,15 zł z odnośnieniem w dom 3,51 zł pojedynczy egzemplarz 20 gr.

Echa katastrofy autobusowej pod Arkuszewem

Dnia 22 czerwca br. donosiliśmy o zderzeniu się autobusu, z pociągiem osobowym, zderzającym od strony Nakła do Gniezna. Dzięki przytomności szofera jedynie kilkanaście dziewcząt odniosło mniejsze lub poważniejsze obrażenia cielesne.

Epilog powyższej katastrofy rozegrał się w ub. wtorek przed wydziałem karnym gnieźnieńskiego sądu okręgowego. Na ławie oskarżonych zasiadli: szofer Władysław Korcz, kierujący autobusem, szofer Kurtowicz i Franciszek Szczepański. Akt oskarżenia zarzucał Korczowi, że wskutek niedbalstwa naraził życie ludzkie na niebezpieczeństwo oraz kolej na stratę, zaś Kurtowiczowi, że naraził kolej na

stratę a Szczepańskiemu, że dopuścił do przedladowania autobusu.

Po przesłuchaniu świadków oraz oskarżonych zażądał prokurator 6 miesięcy więzienia dla Korcza, 2 tygodnie więzienia dla Kurtowicza oraz wniósł o uwolnienie oskarżonego Szczepańskiego. Obrońca adwokat dr. Jurek prosi o łagodny wymiar kary dla Korcza oraz o uwolnienie Kurtowicza. Sąd po naradzie skazał Korcza za nieumyślnie spowodowanie urazów cielesnych i najechanie z niedbalstwa na 600 zł kary pieniężnej i zapłacenie kosztów sądowych, zaś Kurtowicza i Szczepańskiego uwolnił od winy i kary.

Oskarżony Korcz wyroku nie przyjął.

Z Torunia.

Nozny dyżur ma do dnia 8. bm. włącznie apteka „Radziecka”, ul. Szeroka.

Z TEATRU POMORSKIEGO.

W piątek, dnia 8. bm. teatr nieczynny.

W sobotę, dnia 9. bm. o godz. 20 premiera znanej i lubianej powszechnie operetki p. t. „Gri - Gri”. Piękna muzyka egzotyczna Pawła Linckego, doskonałe libretto i doborowa obsada czelowych sił Teatru wróży tej operetce niezawodne powodzenie. Tytułową partię wokalną wykona p. Leokadja Jurdzińska, która zalicza ją do jednej ze swoich najlepszych kreacji. Partnerem jej będzie w ról konsula p. Aleksander Suchecki obdarzony pięknym tenorowym głosem, który po raz pierwszy wystąpi w tym sezonie w operetce. Humor reprezentują niezawodni komicy p. Jaworski i Kowalski oraz panie: Porębska i Mrowińska. Reżyseruje Roman Urbański. Fiekowne tańce i ewolucje układu Łucji Rygiel-Piechołówny. Przy pulpicie kapelmistrz Fr. Br Kubik.

Samochód najechał na rowerzystę. Dnia 5. bm. przy zbiegu ulicy Mickiewicza i Sienkiewicza został najechany jadący na rowerze Alojzy Chodorowski, zamieszkały przy ulicy Słowackiego 33, przez autodorożkę nr. 44 kierowaną przez szofera Jana Bloka, zam. ul. Rabińska 10. Chodorowski spadł z roweru i odniósł lekkie zranienie naskórka na prawej nodze; tylko koło roweru zostało pognięte.

Nieobliczalny wybrak łobuzerji. Dnia 5. bm. zgłosił Jan Kapczyński, zam. przy ul. Czerwona Droga 1, że jadąc samochodem ul. Sobieskiego zerwał drut, który był przeciągnięty

w poprzek tej ulicy 60 cm. nad poziomem. Sprawców dotychczas nie ujawniono.

Zabawa taneczna. Z okazji zbliżającego się święta Policji Państwowej odbędzie się starym toruńskim Kola „Rodziny Policyjnej” i zarządu biblioteki P. P. w Toruniu w sobotę 9. bm. w salach Strzelnicy przy ulicy Przedzamcze zabawa taneczna (połączona z loterią fantową) na dochód „gwiazdki” dla wdów i sierot po funkcjonariuszach P. P. Początek o godzinie 21. Podczas zabawy różne niespodzianki. Do tańca przygrywać będzie doborowa orkiestra 8 p. sap. Strój wieczorowy. Zaproszenia otrzymać można w zarządzie biblioteki P. P. (gmach I. komisariatu P. P. ul. Wały), zaś w dniu zabawy przy kasie od godz. 20.

Toruń odznaczony przez 63 pułk piechoty.

Toruń, 7. 11. (tel. wł.). Dział podczas posiedzenia Rady Miejskiej przybyła do ratusza delegacja 63 p. p. z d-cą pułk. Rymkiewiczem na czele, która wręczyła prezydentowi miasta p. Boltowi odznakę pułkową. Oznaka ta zawieszona będzie obok pierwszego sztandaru tego pułku, znajdującego się w ratuszu.

Podczas przemówienia d-cy 63 p. p. pułk. p. Rymkiewicza, wszyscy radni, a nawet Niemcy powstali z miejsc, prócz radnych socjalistycznych, którzy demonstracyjnie siedzieli (wstydli). W odpowiedzi na przemówienie pik. Rymkiewicza, zabrał głos prezydent p. Bolt, który w imieniu magistratu i Rady Miejskiej podziękował 63 p. p. za odznaczenie.

Z Grudziądza.

Kalendarzyk teatralny.

Piątek — wieczór prof. Czerbak - Arskiego.
Sobota — „Cnotliwa Zuzanna”.
Niedziela — po poł. — „Damy i huzary”.
Niedziela — wiecz. — „Damy i huzary”.
Poniedziałek — „Wielki kram”, występ p. Junosza - Stępowskiego.

Z TEATRU POLSKIEGO.

Sobota. Przedstawienie na rzecz Tygodnia Obrony Kresów Zachodnich. W sobotę odbędzie się przedstawienie, z którego dochód dyrekcja przeznaczyła na rzecz Tygodnia Obrony Kresów Zachodnich. Repertuar na ten dzień zapowiada operetkę w trzech aktach J. Gilberta „Cnotliwa Zuzanna”.

„Damy i huzary”. W radosne święto odzyskania granic Rzeczypospolitej, wystawi dyrekcja Teatru, pełną szeregu humoru komedję Alfreda hr. Fredry „Damy i huzary”. Komedję tę, która stanowi w literaturze naszej, prawdziwy klejnot, wystawia dyrekcja teatru w nowej szacie scenicznej, w stylowych kostiumach i dekoracjach. Próbam kieruje reżyser A. Plekarski. Uroczyste przedstawienie odbędzie się w niedzielę, po poł. o godz. 4 i wiecz. o godz. 8.

Junosza - Stępowski w Grudziądzu. W najbliższych dniach wystąpi na naszej scenie znakomity artysta Teatru Polskiego w Warszawie, Kazimierz Junosza - Stępowski w sztuce Bernarda Shaw „Wielki kram”. Stępowski wystąpi w otoczeniu artystów teatru „Premjer”, pod dyrekcją Franciszka Frączkowskiego. O bliższych szczegółach tego przedstawienia, którego już sama zapowiedź, obudziła tak wielkie zainteresowanie napiszemy później.

Zebrań w sprawie obchodu święta narodowego. W dniu 6. bm. zwołał prezydent miasta p. Włodek zebrań, w celu omówienia obchodu narodowego, który przypada na dzień 11 listopada br. Na zebraniu to przybyli przedstawiciele wojskowości z p. gen. Rachmistrukiem na czele, posłowie pp. Mazur, Reder, a dalej repr. władz cywilnych, szkolnictwa, urzędów i różnych organizacji. Zebranie zagała i przewodniczył p. prezydent Włodek, a protokół pisał p. asesor Śliwa. Uchwalono następnie że święto niepodległości Polski obchodzić się będzie w dniu 10. bm. t. j. w niedzielę, aby cała ludność miasta Grudziądza mogła w tym obchodzie wziąć jak najliczniejszy udział. Program w zarysach przedstawia się, jak następuje: w sobotę, 9. bm. o godz. 19.30 capstrzyk i krótkie przemówienie na rynku; w niedzielę 10. bm. rano o godz. 10.30 msza św. połowa nad Wisłą. Po mszy św. defilada, jak zwykle na placu 23. Stycznia. W Teatrze Miejskim galowe przedstawienie o godz. 16 i 20 z stosownym przemówieniem. W dniu tym urządzi się kwestę uliczną na rzecz okrętu Pomorze. Do komitetu wybrano pp. rekt. Tkaczyka, insp. Słozko, Kalkosteju, Fr. Jankowski i Borowski

Zgon gen. ś. p. hr. Pruszyńskiego. W ub. niedzielę zmarł po ciężkiej chorobie b. generał dywizji śp. Stanisław hr. Pruszyński. Zmarły urodził się w Parzymiu w 1837 r., następnie służył w armji austriackiej do r. 1919. Podczas wojny światowej został generałem brygady,

w końcu generałem dywizji. Gdy Polska Zmarłych wstąpił on w szeregi armji polskiej i w roku 1920 wkroczył z oddziałami armji gen. Hallera do Grudziądza, dowodząc samodzielnie tą właśnie grupą. Po wojnie bolszewickiej osiadł się śp. hr. Pruszyński w Grudziądzu, gdzie zamieszkiwał aż do śmierci. Pogrzeb przy tłumnym udziale publiczności odbył się we wtorek dnia 5. bm. na cmentarz garnizonowy. Nie doczekał się śp. generał Pruszyński 10-lecia wkroczenia wojsk polskich i odsłonięcia pomnika Niepodległości w Grudziądzu, a tak bardzo na dzień ten się cieszył.

Osobiste. Ks. prałat Dembek wyjechał do Warszawy w sprawie projektowanej budowy nowego kościoła w Grudziądzu. Zastępuje ks. prałata i wikary ks. Mańkowski.

Wykłady z przeczczami Tow. Krajoznawczego. Jak w poprzednich latach urządził Tow. Krajoznawcze w sezonie zimowym cykl wykładów krajoznawczo-kulturalnych, ilustrowanych przezczami lub reprodukcjami muzycznymi. Wykłady odbędą się: 7. bm. ks. dr. Łęga; Pomorskie urny twarzowe z VI. w. przed Chr. 14. bm. prof. Dawidowicz; Polska pieśń ludowa z ilustracjami muzycznymi. 21. bm. insp. Ossowski; Gniezno i okolica, kolebką państwa polskiego. Wykłady odbywają się o czwartek o godz. 7.30 wieczorem w auli seminarjum nauczycielskiego przy ulicy Lipowej. Wstęp dla członków Tow. Kraj. i dla młodzieży 10 gr., dla gości 20 gr.

Hodurowcy skarżą...

Znana jest ogólnie sekta Hodura, która w Grudziądzu usadowiła się na dobre, gdzie utworzyła własną parafję i „dom modlitwy”. „Proboszczem” hodurowców owieczek jest osławiony Hajduk, który był swego czasu pielegniarzem b. wojewody pomorskiego p. Brejskiego.

Ow „pastuszek” pragnął w czerwcu br. utworzyć nową parafję „Kościola Narodowego” w pobliskiej wiosce Nowej-wsi pod Grudziądziem. Wynajął on nawet od Niemca oberżysty salę, w celu gromadzenia w niej swoich otumanionych owieczek.

Ludność miejscowa nawskroś katolicka, znając nieuczynne zamiary hodurowców, stawiała wówczas stanowczy opór, nie pozwalając im na tumanienie siebie. Służnie. Wystąpieniem tem przeszkodzone warcholskiej robocie hodurowców. Za to teraz oni mszczą się, wytaczając kilku obywatelom z Nowej-wsi proces o przeszkadzanie w wykonywaniu praktyk religijnych.

Niesłychana rzecz!

Więc za szczere wystąpienie przeciwko sekcje demoralizującej swemi naukami szerokiej masy katolickiego społeczeństwa, będą oni odpowiadali przed sądem. Według oświadczenia p. wojewody pomorskiego sekta ta nie została uznana prawnie przez władze państwowe. Jakże tedy hodurowcy mają prawo do występowania przeciwko prawom obywatelom na drogę sądową? Coś tu jest nie w porządku! Ale tak jest, czy inaczej — nie wątpimy, że całe katolickie społeczeństwo stanie w obronie tych, którzy w obronie wiary ojców naszych wyete-

powali otwarci i mężnie. Ludności w Nowej-wsi wyrażamy za takie stanowisko nasze szczere i serdeczne uznanie. Nie dajcie się rodacy, gdy rozchodzi się o tak ważną sprawę, jaką jest nasza święta religia katolicka.

Oszust — kupiec. Przy ulicy Groblowej 5 tuż przy naszej filji miał skład kolonialny stół z „Mazurki” niej. Bojanowski, który narobił dość znacznych długów. Towar sprzedawał on taniej niż sam je nabywał w hurtowniach. Interes i mieszkanie nagłe sprzedał i gdzieś się ulotnił. Wierzyciele zostali oszukani na znaczne kwoty.

Złodzieje w kościele. Od pewnego czasu bardzo często się zdarzało, że paniom przystępującym do Stołu Pańskiego ginęły torebki, względnie kradziono z nich całą zawartość. Policja prowadziła śledztwo, które zostało uwiecznione przychwyleniem złodziejki, niej. Wł. Goralskiej na gorącym uczynku kradzieży torebek. „Amatorkę” cudzej własności odstawiono do aresztu śledczego.

Kronka policyjna. W niedzielę przytrzymał: 6 osób pijanych, 4 za kradzież. Na sobotnim targu skradziono p. Marji Paszkiewiczowej, zamieszkałej przy ulicy Poniatowskiego 119 zł.

„Apollo” wyświetla arcydzieło p. t. „Łódź podwodna S. 44”. Akcja tego wspaniałego filmu jest niezwykle interesująca. Przyjdźcie a przekonacie się. Wszyscy idziemy do „Apollo” podziwiać „Łódź podwodną S. 44”.

„Orzeł” wyświetla piękny film p. t. „Czarne domino” z ulubieńcem wszystkich Harry Liedtkiem w roli głównej. Poza tem bogaty nadprogram.

Napad bandycki. W nocy z poniedziałku na wtorek, około godz. 12 napadło 2 pijanych łobuzów na 2 przechodniów przy ulicy Lipowej tuż przy strzelnicy wojskowej i pod groźbą noży, obrabowali ich z zegarków i gotówki. Jeden z napadniętych zdołał się bandydom wyrwać i przywołał posterunkowego P. P., który też szybko zjawił się na miejscu i zdołał jednego z rabusiów aresztować. Drugi znikł w ciemnościach nocy, lecz policja jest na tropie i niewątpliwie nie minie go ręka sprawiedliwości.

Chelmno.

Występ Teatru Miejskiego z Torunia. Na piątek wieczorem w sali Strzelnicy zapowiada Teatr Miejski z Torunia przedstawienie sztuki ludowej Rydla p. t. „Na zawsze”. musiano odwiedzić do szpitala powiatowego.

Osobiste. Jak się dowiadujemy, emer. major W. P. Klein zam. w Chelmnie, obejmuje stanowisko burmistrza w Brodnicy. No nowej drodze życia „Szczęść Boże”.

Znowu wypadek samochodowy. Samochód osobowy najechał w Górnych Wymiarach pow. chełm. na gońca pocztowego Jana Linkowskiego z Chelmna. Prócz lekkich obrażeń cieleśnych, na szczęście L. z wypadku wyszedł cało. Samochód, którego numeru uszkodzono nie zauważył, odjechał w niewiadomym kierunku.

Krwawa zabawa. W ub. niedzielę w Stablicach pow. chełm. powstała bójka pomiędzy robotnikami sezonowymi, biorącymi udział w zabawie tanecznej. Dwóch robotników niej. Cichorka i Wielgosza w stanie bezprzytomny

Remont dworca. Hala dworca osobowego jest obecnie odnawiana. Po zaprowadzeniu światła elektrycznego zabrano się do malowania ścian. Roboty prowadzi firma Bartosiński.

Tuchola.

Na biednych w Wileńszczyźnie. Na rzecz głodujących na Wileńszczyźnie wpłynęły dalsze datki od: p. senatora Połczyńskiego z Wysokiej 20 centnarów żyta, p. Rakowskiego z Żalna 6 centnarów żyta, p. Żalińskiej z Żalna 2 ctr. żyta, Kołko Rolnicze Wielka Klonia 10 złotych, gmina Koślinka 24,50 zł, obszar leśnodorski Lipowa 15 zł. Razem dotąd złożono w powiecie tucholskim: 36,40 ctr. żyta, 93 ctr. jęczmienia, 3,75 ctr. grochu, 1 ctr. maki, w gotówce 75 zł.

Z posiedzenia prezesów Kółek Rolniczych. W ub. czwartek odbyło się w salce hotelu „Du Nord” posiedzenie prezesów Kółek Rolniczych powiatu tucholskiego. Na zebranie przybyli pp. starosta powiatowy Woronowicz, dyr. Pom. Tqw. Rolniczego Dybowski z Torunia, referent Związku Spółdzielni Rolniczych Gunia z Torunia, przedstawiciel Urzędu Ziemskiego z Chojnic, oraz sprawozdawca „Dziennika Bydgoskiego”. Obrady zagałał prezes powiatowy P. T. R. p. Rakowski z Żalna, następnie dyr. Dybowski mówił o potrzebie utworzenia Instruktoratu Rolnego Pom. Tow. Roln. w Tucholi. Instruktor rolny P. T. R. na powiat tucholski p. Kiernicki zdał nast. sprawozdanie ze swej dwumiesięcznej czynności w powiecie tucholskim. Postanowiono utworzyć komisję rolną, oraz ustalić jej zakres działania. Przewodniczącym komisji został p. Rakowski. W dniu 15. bm. odbędzie się w Tucholi pokaz sekcji Przysposobienia Rolniczego.

Starogard.

11 listopada w Starogardzie obchodzone będzie nader uroczyste. Wieczorem odbędzie się capstrzyk, w którym wezmą udział towarzysza przysposobienia wojskowego i oddział wojska. Rano odbędzie się na Rynku msza św. połowa, raport i defilada. Ze specjalnego podwyższenia przemówi pan starosta. Wieczorem uroczysta akademja. Na zebraniu wybrano specjalny komitet wykonawczy, który zajmie się zorganizowaniem akademji. Do komitetu zostali wybrani: prof. Zaleski, prezes Andrzejewski i p. Lewicka.

„Cnotliwa Zuzanna”. Teatr Miejski z Grudziądza będzie przyjeżdżał regularnie co wtorek do Starogardu. W każdą środę Teatr ten gra w Tczewie. „Cnotliwa Zuzanna” cieszyła się w stolicy Kociewia wielkim powodzeniem.

Nowy zarząd Tow. św. Cecylii. Na ostatnim nadzwyczajnym zebraniu Tow. śpiewu św. Cecylii zrekonstruowano stary zarząd. W skład nowego zarządu weszli pp.: Hoppe prezes, Bernard Lesiński wiceprezes, Franciszek Wróbel sekretarz, Bolesław Laaser zast. sekretarza, Weronika Sulewska skarbnik, Józef Stomian i Marja Czechówna rewizorzy kasy, Bernard Zadurski bibliotekarz, Leonard Chyla i Bronisław Stepun ławnicy. Maciejewski, dotychczasowy prezes został mianowany prezesem honorowym.

Zamknięcie sezonu sportowego. Sezon sportowy w Starogardzie zostanie zamknięty bałem starogardzkiego Klubu Sportowego. Bał ten odbędzie się w niedzielę, dnia 10. bm. w Ogródku Obywatelskim.

Wyścigi konne 2 pułku szwoleżerów. Oficerowie 2 pułku szwoleżerów urządzili z okazji dnia św. Huberta, patrona myśliwych, wyścigi konne z przeszkodami. Pierwsze trzy nagrody zdobyli: por. Winzenbarth, por. Młynarski, por. Zakrawacz.

Gostyczyn.

Obchód ku czci gen. Pułaskiego. Komitet złożony z pp.: ks. prob. Nagórskiego, wójta Baumgarta, kier. szkoły Ogrzewalskiego, prezesa Powst. i Wojaków Warczaka i organisty Pawłowski, przygotował wspaniały obchód ku czci rocznicy 150 - lecia zgonu generała Pułaskiego.

Chojnice.

Nowe kino. W dniach najbliższych zostanie otwarte w hotelu Centralnym nowe kino p. nazwą „Eros”. Salę hotelu Centralnego odpowiednio zremontowano i t. p. Kino jest własnością pewnej spółki warszawskiej, która w Polsce posiada już kilkanaście podobnych przedsiębiorstw. Podczas seansów przygrywać będzie doskonały zespół smyczkowy I. Baonu Strzelców.

Drożyna mięsa. Od dłuższego czasu odczuwa się w naszym mieście wzrost cen na mięso. Mięso w ostatnich dniach podrożało znacznie, szczególnie wieprzowe — prawie o 30 proc. Przyczyną tego jest masowy eksport „bekonów” zagranicę.

Tczew.

Wieczornica w Stow. Młodzieży Żeńskiej. W ub. niedzielę odbył się w sali p. Bielawskiego na Nowemmieście wieczorek Stow. Młodzieży Żeńskiej. Program wieczornicy był bardzo urozmaicony. Przed rozpoczęciem przedstawienia prezesa p. Sucharzewską powitała obecnych gości. Po przedstawieniu odegrano sztukę p. t. „Testament”. Podczas przerwy zabrał głos ks. Zynda z Wąbrzeźna, mówiąc o znaczeniu Stowarzyszeń. Po przedstawieniu odbyły się tańce.

Pan Józef Chmielewski, członek Zw. Powstańców i Wojaków z pobliskich Suchostrzyg pow. tczewski, zdobył na odbytem strzelaniu okręgowym w Chojnicach pierwszą nagrodę, a nadto specjalną nagrodę darowaną przez wiceprezesa okręgu p. Krefta, za strzelanie w pozycji kłęczącej.

Teatr „Premjer”.

Teatr „Premjer” pod kierownictwem artystycznym Fr. Frączkowskiego święci triumfy w swej podróży artystycznej po całej Polsce, grając najnowszą sensacyjną komedję polityczną Shaw’a „Wielki kram” z Junoszą Stępowskim w roli głównej.

Teatr „Premjer” kończy już swe tournée w Poznańskim i zbliża się do miast Pomorza, gdzie wkrótce rozpocznie swe występy w dniu 8 listopada — Bydgoszcz, 9 listopada — Tczew, 11 listopada — Grudziądz i 12 listopada — Toruń.

Wystawa robót kobiecych

„SOKOŁA ZENSKIEGO”
17, 18, 19 listopada 1929 r.
w odnowionych i pod nowym zarządem będących
salach restauracji „Pod Lwem” (dawn.
Ognisko) przy ulicy Jagiellońskiej.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 8 listopada 1929 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: † 4 męczenników ukor., Gotfryda.
Jutro: Teodora m., Pośw. kościoła św. Zbaw.
Wschód słońca: godz. 7.10.
Zachód słońca: godz. 16.17.

DYŻURY APEK:

Od 4 do 10 bm. włącznie trzymają:
1) Apteka pod Niedźwiedziem;
2) Apteka pod Złotą Koroną.

— **Muzeum miejskie** przy Starym Rynku otwarte codziennie od godz. 10—4, w nie dziele od godz. 11—2.

Obecnie w Muzeum wystawa jesienna artystów z Pomorza i Nadnotecia.

TEATR MIEJSKI.

Dziś ujrzy Bydgoszcz najnowszą 3-aktową komedję B. G. Shaw'a „Wielki kram” w wykonaniu „Teatru premier” z gościnnym udziałem Junoszy-Stępowskiego, Stanisławy Mazarek i Ewy Kuniny. Będzie to jedyne w naszym teatrze tej rozgłoszanej sztuki przedstawienie, której prapremjera odbyła się nie w Anglii, lecz w Warszawie, wywołując tam w całym świecie niebywałą sensację.

Jutro po raz drugi krotoczwłoka Rapackiego „W czepku urodzony” życzliwie przyjmowana na wtorkowym przedstawieniu przez licznie zebraną i rozbawioną publiczność.

W niedzielę po południu o godz. 4-tej zawsze atrakcyjny „Carewicz” Lehara, wieczorem „W czepku urodzony”.

Nieraz najniepozorniejsza notatka budzi arcyciekawe refleksje.

„Berl. Börsencourier” donosi, że wskutek hyperprodukcji kawy w Brazylii i zmagazynowania jej w ogromnych ilościach w magazynach portowych, cena średniego gatunku kawy loco Hamburg spadła z 87 fen. na 43 fen. za kilo.

Co to znaczy? To znaczy, że importer w Hamburgu oddaje kilo kawy po 90 groszy a ludność w handlu detalicznym płaci za tę samą kawę 16 zł 80 gr.

Gdzie się podziewa ta olbrzymia różnica między ceną hurtową a detaliczną, wynoszącą 16 zł na kilogramie kawy?

Drobną część pochłania transport, ewtl. i cło. Resztę zarabiają pośrednicy. Ale z tego drobnego przykładu można obliczyć, jak olbrzymiemi są ich zarobki.

Pośrednictwo, tzw. Zwischenhandel, jak długo świat stoi jest największą plagą życia gospodarczego. Już Herodot wyrzuca kupcom fenickim niepomierne zyski w handlu pośredniczącym między Afryką a Europą. Barwik purpury mieli sprzedawać z tysiąckrotnym zyskiem.

To narzekanie przewija się od najdawniejszych aż do naszych czasów. Ostatnio machinacje pośredników przybrały potworne formy i rozmiary, dzięki organizowaniu wśród nich trustów i konsorcjów. Powstała uprzywilejowana kasta ludzi, która nie nie pracując, a operując tylko kapitałem, zarabia olbrzymie sumy z krzywdą szerokich mas. Jeden ze statystyków angielskich oblicza, że gdyby nie hurtownicy i hurtownicy hurtowników, to życie obywatela byłoby przeciętnie o 65% tańsze. Znaczy to, że robotnik wydając np. miesięcznie 100 zł, mógłby mieć wszystko to samo za 35 zł.

Różne projektowano sposoby na tę niesłychaną plagę, dzięki której nieraz jeden handlarz żyje i bogaci się kosztem miliona swych współobywateli. Różne państwa próbowały same ująć handel pośredniczący w swe dłoń, aby go uczynić tańszym. Niestety, wyraziła się z tych prób nowa klęska, t. zw. etatyzm, i jego morderczy plód, monopol. Ludność dostawała się z deszczu pod rynnę.

Kwestja, o jakiej mówiliśmy, była i zostanie na długie lata jeszcze ciężko uleczałym wrzodem naszego życia gospodarczego,

— **Srebrne goły małżeńskie.** W dniu dzisiejszym obchodzi ogólnie poważany obywatel bydgoski p. Stanisław Ganasziński, starszy korporacji mistrzów cukierniczych na okręg nadnotecki, wraz z małżonką swą — srebrne wesele. W najstarszej cukierni polskiej w Bydgoszczy przy ulicy Jezuickiej — u „Ganaszińskiego” — zbierali się w czasie niewoli wszyscy dobrzy patrioci i radzili nad utrzymaniem polskości w mieście, ujętem w kleszcze germanizacji. W tej zacisznej kawiarence zrodziła się myśl założenia „Dziennika Bydgoskiego”, polskiej spółki budowlanej i wielu pożytecznych instytucji.

Jubilatom zasyla redakcja życzenia: Sto lat, sto lat!..

— **Ślub.** W ubiegły wtorek został w kościele św. Trójcy pobogosławiony związek małżeński pomiędzy panną Stefanią Ejanowską z Bydgoszczy a p. Antonim Malinowskim, sierżantem z Torunia. Aktu ślubnego dokonał ks. Bober. Gości przyjmowała matka panny młodej w swych progach z serdeczną gościnnością, to też bawiono się ochoczo aż do rana. Z okazji zaślubin nadano dużo depesz z życzeniami.

— **Wystawcom do wiadomości!** Otwarcie wystawy robót ręcznych „Sokoła” Żeńskiego, odbędzie się w niedzielę dnia 17. XI. br. o godz. 12 w południe, w sali „Pod Lwem” przy ulicy Jagiellońskiej 71. Wobec tego uprasza się zgłoszone ekspozyty składać u przewodniczącej wystawy p. Kazimierzy Stawińskiej ul. Kościuszki 13, lub w sekretariacie „Sokoła” Żeńskiego przy ul. Dworcowej 2 na ręce sekretarki Piotrowskiej za pokwitowaniem. Przy przedmiotach przeznaczonych na sprzedaż, musi być cena podana.

— **Jubileusz pracy.** W poniedziałek dnia 4 bm. wręczyła tutejsza Izba Przemysłowo-Handlowa zaszczytne świadectwo uznania woźnicy firmy „Nowy Browar Bydgoski Bracia Brauer” p. Julianowi Smarzewskiemu, który w dniu 1 października b. r. obchodził jubileusz 25 letniej nieprzerwanej i beznagannej pracy w przedsiębiorstwie wspomnianej firmy. Aktu wręczenia dokonał po stosownym przemówieniu wicepre-

zes Izby p. M. Sentkowski z dyrektorem biur p. Kałużą w obecności właścicieli przedsiębiorstwa i współpracowników Jubilata. Od pracodawcy otrzymał Jubilat u-pominek.

— **11-go listopada urzędowania nie będzie.** W poniedziałek, 11 bm. w jedenastą rocznicę odzyskania Niepodległości Polski, urzędy państwowe będą nieczynne przez cały dzień.

— **Wypadek samolotowy na lotnisku.** W ubiegły wtorek około godziny 15 w czasie lotu ćwiczebny uczeń-pilot Podsiad przy wykonywaniu wirażu ześlizgnął się na skrzydło i w takiej pozycji wylądował. Przy zetknięciu się z ziemią, nastąpił wybuch zbiornika benzynowego, skutkiem czego samolot doszczętnie spłonął. Uczeń-pilot Podsiad został lekko ranny.

— **Nieposzanowanie świąt kościelnych.** Urzędnicy Banku Rolnego urządzili w dzień Wszystkich Świętych polowanie z naganką w Gurówkach w parafii dzwierszeńskiej (dawniejsza własność Bethmanna-Hollwega) i jakby na urągawisko w czasie procesji idącej ku cementarzowi padały strzały jeden za drugim, zakłócając pobożny nastrój. Mniej podpadając, bo w miejscu zamkniętym, okolonem murami wysokimi, naruszono dzień świąteczny w więzieniu bydgoskim, bo kazano więźniom spać kartofle do kopców. Można wyrozumieć, że obawiano się, żeby kartofle nie zmarzły, chociaż tak spieszo znowu nie było.

— **Rodzicel!** Każdy katolicki ojciec czy matka winien dbać o swę dzieci. Czy należy wasz syn do Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej? Poślijcie go tam. Czy dbacie o jego wychowanie religijne? Spowodujcie, by wasz syn brał czynny udział w życiu religijnym młodzieży. Myślcie o zbawieniu jego duszy, a środkiem ku temu będą Rekolekcje dla młodzieży męskiej całej Bydgoszczy, które odbędą się w kościele św. Trójcy od 13 listopada do 17 listopada b. r. pod hasłem „Św. Stanisław Kostka a Ty” Rano będzie dowolnie Msza św., a wieczorem o 6,30 nauki rekolekcyjne ks. dr. Stanisława Kolińskiego.

Odezwa młodzieży do społeczeństwa.

Rodzicel! Opleknuwiel
Przełożeni! Pracodawcy!
Nauczyciele! Wychowawcy!
Członkowie organizacji polsko-
katolickich!

Wszyscy pragniecie, by praca wasza nie poszła na marne.

Wszyscy chcecie, aby ci, którzy są pod waszą opieką, przynieśli wam chlubę i zadowolenie.

Dniem i nocą myślcie nad tem, w jaki sposób wychować tych, którzy po nas mają objąć stanowiska i obowiązki.

Więcej! Wszystkim wam sumienie bez litości głosi, że obowiązkiem naszym jest dołożyć wszelkich starań, aby każdy katolik na swoim stanowisku, w swoim otoczeniu, w swojej rodzinie wypełnił obowiązki, które jemu Bóg, a w Jego imieniu Ojczyznę polecają.

Troską każdego uczciwie myślącego Polaka katolika jest wychować młodzież o charakterach silnych i zdrowych moralnie. Tylko taka młodzież zapewni nam może spokojne jutro, spokojne sumienie przy niesłychanie wielkiej odpowiedzialności wobec społeczeństwa, a zwłaszcza wobec Pana Boga samego.

Chcemy wam dopomóc.
Walnym środkiem ku urzeczywistnieniu wymienionych celów i nadziei będą

REKOLEKCJE
DLA MŁODZIEŻY MĘSKIEJ
CAŁEJ BYDGOSZCZY,

które udzieli ks. dr. Stanisław Koliński w kościele św. Trójcy od 13 listopada do 17 listopada b. r., pod hasłem:

„Św. Stanisław Kostka — a Ty”.

Rekolekcje mają oczyścić dusze ze złego wpływu świata zewnętrznego, mają na nowo dać podstawy do życia sumiennego, mają młodzieńcom posilonym łaską Bożą, wspólną spowiedzią i komunją świętą dać męstwo, siłę i ochotę do życia według zasad katolickich.

Rekolekcje mają wam ułatwić i umożliwić pracę z młodzieżą i nad młodzieżą ku jej i wspólnemu dobru.

Dlatego: Rodzice i wy wszyscy, którzy rodziców w życiu prywatnym i zawodowym zastępujecie

Użyjcie władzy wam od Boga danej i spowodujcie, aby każdy młodzieniec m. Bydgoszczy brał udział w tych rekolekcjach.

Uwolnijcie według możności młodzież męską z obowiązków w takim stopniu, aby w czasie od 13 listopada do 17 listopada b. r. mogła być rano na jednej Mszy św. oraz wieczorem o 6,30 w kościele św. Trójcy na naukach rekolekcyjnych. Strata w zyskach pozorna, bo odpłaci się sownicie, jak ucza doświadczenia.

Dopilnujcie sami lub przez podwładnych, aby wszyscy młodzieńcy bez wyjątku brali rzeczywisty udział w tych ćwiczeniach duchowych.

Kto może niech także ofiarą pieniężną wesprze dzieło odrodzenia duszy młodzieńczej. Wspierając ten wspaniały cel — pomagacie sobie.

Okażcie czynem, że zrozumieliście szczerne hasło VI. dnia Katolickiego, które brzmi: „Czynna misja wewnętrzna”.

Okręg Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej
Ks. Fiedler.

Bacność. Przysposobienia Wojskowe.

Wzywam wszystkich członków P. W. do jak najliczniejszego udziału w uroczystościach 11-ej rocznicy uzyskania Niepodległości. Żywa i imponująca demonstracja, ze względu na zaborczość ościenną jest konieczna.

Program obchodu:

Sobota, dnia 9 listopada 1929 r.

Hala gimn. 62 p. p. Wlkp.

Godz. 16: akademja dla: P. W. kobiet, Sem. naucz., gimn. klas., gimn. Kopernika, gimn. humanist., szkoła wydziałowa, szkoła handlowa.

Godz. 17: dla nast. oddziałów P. W.: szkoła przemysłowa, szkoła rolnicza, szkoła mech. lotn., szkoła dokształcająca, komp. harc., komp. 9 i 10 i dla uczniów warsztatów kolejowych.

Godz. 18: Zbiórka do capstrzyku w koszarach 62 p. p. Wlkp.

W capstrzyku wezmą udział:

1. Orkiestra Tow. Powst. i Woj., Komp. 8, 10 i Tow. Powst. i Woj.

2. Orkiestra Sokola, 3, 9 komp. i Tow. gimn. „Sokół”.

3. Orkiestra Zw. Strzel., 7, 6 komp. i Związek Strzelecki.

4. Orkiestra Kolejowa, 11, 16 komp. i P. W. Kolejowe.

Niedziela, dnia 10 listopada 1929 r.

Godz. 8: Zbiórka wszystkich oddziałów na małym dziedzińcu koszar 62 p. p. Wlkp.

Godz. 8:45: Raport na placu Piastowskim.
Godz. 9: Msza św. w kościele na placu Piastowskim.

Godz. 10: Defilada.

Godz. 14: Akademja w Teatrze Miejskim.

Poniedziałek, dnia 11 listopada 1929 r.

Godz. 14: Przedstawienia we wszystkich kinach m. Bydgoszczy.

Powiatowy Komendant P. W.

(—) Szymanowski, porucznik.

Zzebrania Grupy Powstańców Wlkp. z roku 1918-19.

W ubiegły wtorek, 5 bm. odbyło się zebranie Powst. Wlkp. pod przewodnictwem prezesa p. Mańczaka. Po odczytaniu protokołu i załatwieniu kilku spraw, wygłosił prezes p. Mańczak odczyt o bohaterze Kazimierzu Pułaskim z okazji 150-lecia jego rocznicy śmierci. Zebrani wysłuchali odczytu z wielkim zainteresowaniem.

Sprawę ubezpieczenia członków w PKO referował sekr. p. Kuligowski. Rocznicę założenia Grupy postanowiono połączyć z obchodem listopadowym, który ma się odbyć 10-go listopada w Resursie Kupieckiej. Program obejmować będzie dwie części: pierwsza — rocznicę, a druga — obchód listopadowy z referatem.

Program obu części będzie bardzo obfity. Wstępne dla uczestników uchwalono 50 gr dla całej rodziny.

W „Tygodniu Powstańca”, który urządzi zarząd Związku, Grupa postanowiła stanąć z pomocą, wybierając w tym celu kilku członków.

Postanowiono wysłać delegatów na zjazd do Warszawy. Jako zastępców do poczty sztandarowej wybrano pp: Perlika, Ciesielskiego i Skibę. Po krótkim apelu do pracy, prezes solwował zebranie, którego przebieg był bardzo rzeczowy.

U kobiet w ciałej i młodych matek, stosowane naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa w maćni prawdziwość funkcji żołądka i krętek. Główni przedstawiciele współczesnej ginekologii wskazują na wodę Franciszka-Józefa jako na środek, działający w większości wypadków wyjątkowo szybko, pewnie i bezboleśnie. Żądać w aptekach i drogerjach. (30617)

Kupujcie tylko

MAGGI^{ego}
kostki buljonowe

Prawdziwe tylko z nazwą MAGGI i krzyżem w gwieździe w żółto-czerwonym opakowaniu.

— **Kasa Chorych** zawiadamia, że młodociani, przyjmowani do pracy, winni być kierowani począwszy od 1 listopada 1929 r. do pp. lekarzy Kasy Chorych, których nazwiska, adresy i godziny przyjęć wskazane są poniżej:

godz. przyjęć
Dr. Chełkowski, Gdańska 39 8-10:3-5
Dr. Eckert, Grunwaldzka 135 8-11:3-5
Dr. Sielużycki, Grunwald. 143 9-11:4-6
Dr. Fischbach, Leszczyńskiego 3 9-11:4-6
Dr. Gadomski, Gdańska 19 10-13:3-6
Dr. Mackiewicz, Senatorska 9 4-6
Dr. Włodarczyk, Poznańska 4 9-12:3-5

Po wypełnieniu karty zdrowia przez lekarza młodociani zwracają się do ambulatorium Kasy Chorych, ul. Warmińskiego i tam będą poddawani badaniu antropometrycznemu.

— **Oryginalny „Wieczór słowa i pieśni”** urządza Konferencja Pań św. Wincentego a Paulo przy kościele św. Trójcy dnia 12 bm. w salach p. Kocerki o godz. 7,30 wieczór. Sala przemieni się w uroczy gaj, wyczarowany jakby za dotknięciem różdżki czarodziejskiej. Koncertować będzie doborowa orkiestra smyczkowa 62 p. p. Goście odniosą wrażenie, że znajdują się w stylowej kawiarni, gdzie przy herbatce mile spędzą wieczór, nadzwyczaj pięknie urozmaicony. Zatem we wtorek 12 bm. wszyscy na „Wieczór słowa i pieśni”!

— **Restauratorzy bydgoscy** mieli ubiegł. wtorku bardzo ożywione posiedzenie w pięknie odnowionej Strzelnicy. Sprawa uchronienia koncesyj od redukcji była przedmiotem obrad. Jeszcze nie pewnego w tej sprawie nie postanowiono. Zwoła się osobne zebranie. Wyjaśniono różne sprawy podatkowe i przyznano z kasy zapomogi 50 zł dla ociemniałych wojaków i 25 zł na rekolekcje młodzieży. Ciekawe były informacje, skąd się u nas wzięły kiszki (z Danji, jak opisuje pamiętnikarz Pasek) i czemu Niemcy nazywają flaki — po polsku flakami. W okresie „świniobicia” dobrze wiedzieć co się je i skąd się te nowe zwyczaje u nas wzięły... Przyszłe nadzwyczajne zebranie restauratorów z całego powiatu, poświęcone wyłącznie sprawie przedłużenia wypowiedzianych koncesyj szynkarzów, zwołane zostanie do lokalu prezesa p. Kocerki.

— **Z Banku Folskiego.** W poniedziałek, dnia 11 listopada 1929 r. jako w 11-tą rocznicę odzyskania niepodległości przez Państwo Polskie, będą w Banku Polskim czynne jedynie kasy wekslowe do godziny 12-iej oraz uskuteczniane wpłaty i wypłaty z rachunków żyrowych. Innych czynności Bank Polski w dniu tym załatwiać nie będzie.

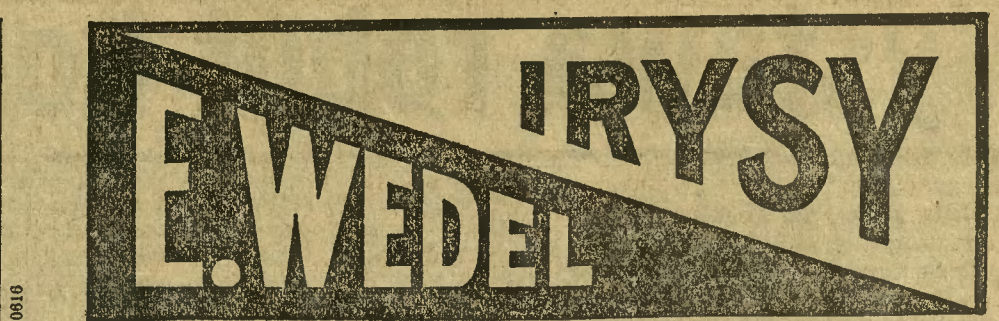
— **Bydgoszcz stanie w rządzie najpierwszych miast w kraju i zagranicy,** które w sposób uroczysty uczciły pamięć wielkiego mistrza tonów, Fryderyka Chopina, z okazji 80-tej rocznicy jego śmierci. W najbliższą niedzielę, w Teatrze Miejskim o godz. 12,15 w południe najszerza publiczność będzie miała możność wziąć udział w hołdzie, jaki miasto nasze złoży genjalnemu twórcy polonezów, mazurków, etiud i in. pomnikowych dzieł muzyki wszechświatowej. Nastrojowe słowo wstępne p. t. „W 80-tą rocznicę...” wygłosi dr. Witold Bęza. Ceny popularne od —,40 gr. Bilety sprzedaje kasa Teatru Miejskiego i księgarnia i skład nut Jana Idzikowskiego, Gdańska 16/17. Fortepian koncertowy Blüthnera z f-y B. Sommerfelda.

— **O czystość ulic.** Przy ulicy Śniadeckich i Pomorskiej od dłuższego już czasu znajdują się dotąd nie wyrównane doły, powstałe po usuniętych z nich uschniętych drzewek, które to doły podczas deszczu tworzą dosyć głębokie kałuże. Kałuże te, dla przechodniów porą wieczorową, stają się istną plagą, bo ulice w tych miejscach nie są należycie oświetlone. Możeby więc odpowiednie czynniki zechciały usunąć te niedogodności przez zbrukowanie dołów, lub zasadzenie w nich nowych drzew. Wogóle ulica Śniadeckich, począwszy od Gdańskiej do Pl. Piastowskiego, zarówno na jezdni, jak i chodnikach, pełną jest podczas niepogody błota i kałuży, a przecież jest to ulica jedna z najruchliwszych w naszym mieście i należałoby pomyśleć o poprawieniu jej.

— **Wenta Pań Wincentek przy kościele farnym.** W ub. środę w sali Resursy Kupieckiej odbyła się wenta Pań Wincentek przy kościele farnym na rzecz biednych miasta. Organizatorki wенты włożyły wiele pracy i starań, aby impreza ta wypadła jak najokazalej, co też w zupełności im się udało. Bawiono się znakomicie. Jednak gości mogłoby być więcej. Atrakcją w części koncertowej był występ p. Skórkówny z konserwatorium p. Winterfelda, która odegrała kilka trudnych utworów na skrzypcach. Panna Skórkówna zdradza duży talent i życzyć jej należy wytrwania. Akompanjował dyskretnie p. Winterfeld (junj.). Bardzo ładnie śpiewała p. Januszevska, uczennica p. Czekińskiej i p. Idzkowska. Solistki oklaskiwano owacyjnie. W bardzo melodyjnym kwartecie wystąpiły panie Wincentki. Doskonałym konferensierem był p. Naracz Basiński (współpracownik red. „Dzien. Bydg.”), który również wygłosił świetny monolog p. t. „Bal w Czortkowie”, zbierając huczne oklaski. Bawiono się do późnej godziny. Bufet był znakomity!

— **Oświetlać bramy i klatki schodowe!** Nadeszły wieczory długie i należy przypomnieć pp. właścicielom domów o ich obowiązku oświetlania bram i klatek schodowych, celem uchronienia ludzi od połamania nóg lub innych uszkodzeń cielesnych, jak również w celu zabezpieczenia domu przed różnymi włóczącymi się podejrzanymi osobnikami. Tak brama, jak i klatka schodowa winna być oświetlona aż do zamknięcia bramy, a niewypełnienie tego obowiązku naraża właścicieli na poważne kary w myśl przepisów policyjnych.

— **Łobuzy strzelają z kluczy na ulicach.** Dnia 6 bm. policja przytrzymała i doprowadziła do urzędu 13-letniego Konrada A., który urządził sobie na ulicach strzelanie z t. zw. klucza. Jest to kawał żelaza, otwór którego łobuzy wypełniają siarką i zapal-

kami, a następnie uderzywszy o kamień, wywołują nader głośny huk, czem wrażliwych przyprawiają o zdenerwowanie. Policja miała z młokosem niemało kłopotu, zanim stwierdziła tożsamość jego osoby, podał on bowiem pięć fałszywych nazwisk.

— **Znowu brak światła!** Wczoraj mieszkańcy niektórych domów przy ul. Babia-wiesz zostali niemile dotknięci brakiem światła. Przykreść była tem większa, że stało się to zupełnie niespodziewanie, bez poprzedniego powiadomienia ze strony odpowiednich czynników, skutkiem czego mieszkańcy nie zdążyli się przygotować do tej przykreści. Przypuszczać należy, że przy obecnem częściowem uruchomieniu nowej elektrowni, nie będzie się to chyba częściej zdarzało.

— **Z życia Związku Podoficerów Rezerwy.** W ub. środę odbyło się zebranie tegoż Koła pod przewodnictwem prezesa p. Chlebka. Po odczytaniu protokołu i przyjęciu kilku nowych członków przewodniczący rozdał nagrody zwycięzcom, zdobyte w strzelaniu o łańcuch wędrowny. Nagrody otrzymał: p. Gramek Stanisław 1 nagr., łańcuch wędrowny oraz żeton, Gil Michał 2 nagr., wiceprezes Oleńczak Ignacy 3 nagr., Wieczkowski Józef 4 nagr., Łosiński Andrzej 5 nagr. Na cześć zwycięzców wznie- siono trzykrotny okrzyk. Następnie sekr. p. Urbański przedstawił projekt uzupełniający regulamin kasy pośmiertnej. Celem należytego opracowania tegoż, wybrano specjalną komisję. Komendant p. Wrzeszcz odczytał rozkazy,

Niemądry żart niedowarzonych młodzików. Chcieli siostrę nastraszyć, aby nie chodziła do kina.

Zdarzały się już wypadki, że głupi żart, obliczony na przestraszenie kogoś, był przyczyną smutnej katastrofy.

W wypadku poniżej opisanym, żart dwóch niedowarzonych chłopców nie spowodował szczęściem katastrofy, ale przyprowadził o chwilowy rozstrój nerwowy młodą pannę, która skutkiem tego musiała przeleżeć kilka dni w łóżku.

Przy Placu Piastowskim zamieszkuje pewna rodzina, złożona z rodziców, 22-letniej córki i dwóch małoletnich 12 i 14 lat liczących synów. Paniątka była wielką amatorką kina i lubiała często doń uczęszczać, co rodzicom, a jeszcze więcej dwóm małoletnim jej braciom bardzo się nie podobowało, że siostra ich późną godziną sama wracała do domu.

Chłopcy wymyślili więc sposób, zarówno dziecinny, jak niebezpieczny, przy pomocy którego chcieli siostrę tak nastraszyć, żeby jej odeszła chęć chodzenia samej wieczorami.

Wystarali się gdzieś o wielką kukłę, przystroili ją w stare ubranie nakropione czerwone farbą, co miało imitować krew, nałożyli jej na głowę maskę, również „zakrwawioną” oraz czapkę i tak przygotowani, oczekiwali chwili, kiedy ich siostra będzie wracała z kina.

Gdy dał się słyszeć zgrzyt klucza w bramie i poznali, że siostra już wraca, szybko położyli kukłę w poprzek na schodach tak, że przechodząca musiała się na nią natknąć, a sami zbiegli do mieszkania.

Paniątka, wstępując po schodach, istotnie natknęła na przeszkodę, więc zaświeciła lampkę elektryczną, którą jednak natychmiast nerwowo ściemniła... Widok, jaki jej się przedstawił, zmroził jej krew w żyłach... Wystraszona do najwyższego stopnia, przekonana była, że popełnione zostało jakieś morderstwo, a morderca może znajduje się jeszcze w klatce schodowej i czeka na nią... Momentalnie więc odwróciła oczy od straszego widoku i szybko zbiegła po schodach na ulicę, gdzie poczęła wzywać po-

mocy policji, która też niebawem na jej krzyk nadbiegła.

W krótkich, urywanych ze zdenerwowania słowach opowiedziała policjantowi, że na schodach leży trup człowieka.

Policjant zaświeciwszy lampkę udał się wewnątrz domu i właśnie trafił na chwilę, w której obydwa chłopcy, zniecierpliwieni długim oczekiwaniem, wciągali do góry z powrotem kukłę. Zatrzymani przez policjanta, chcąc nie chcąc, musieli przyznać się do wszystkiego. Całe towarzystwo udało się do mieszkania, gdzie sprawa została zupełnie wyjaśniona. Paniątka była tak zdenerwowana, że musiała się położyć do łóżka, w którym dwa dni przeleżała. Chłopcy zaś otrzymali od rodziców takie lanie, że odechali im się na pewno w przyszłości robić takie kawały. Tak to głupi żart może spowodować niepożądane skutki.

Do mieszkańców miasta Grudziądza.

Dzień 11 listopada jako rocznica wskrzeszenia niepodległości Polski obchodzony będzie jak corocznie uroczystość.

Ze względu na dzień roboczy, odbędą się uroczystości już w niedzielę, dnia 10 listopada według niżej podanego programu.

Podając powyższe do wiadomości publicznej wzywam mieszkańców miasta Grudziądza, aby w dniach 10 i 11 listopada przyozdobili domy swe chorągiewkami narodowymi, a okna nalepkami na rzecz okrętu „Pomorza”.

Również proszę o jak najliczniejszy udział w uroczystościach.

Prezydent miasta (—) Wiodek.

Program obchodu:

Sobota, dnia 9. bm. Godz. 19,30: capstrzyk po ulicach miasta i otwarcie uroczystości na Głównym Rynku, przemówienie i odegranie hymnu narodowego.

Niedziela, dnia 10. bm. Godz. 10,30: msza św. polowa nad Wisłą, w której prócz wojska biorą udział organizacje z sztandarami oraz ludność cywilna. Wejście z ulicy 3 Maja. Godz. 16: przedstawienie w Teatrze Miejskim po cenach znizowanych z stosownem przemówieniem. Godz. 20: przedstawienie galowe w

w myśl których Koło postanowiło brać gremjalnie udział w uroczystości powstania narodowego w dniu 10 listopada. Postanowiono pozatem urządzić tradycyjną gwiazdkę dla członków i ich rodzin 22 grudnia br. Zarząd podał do wiadomości członkom, że zabawa jesienna odbędzie się w sobotę, dnia 16. bm. Uchwalono z kolei termin rocznego walnego sprawozdawczego zebrania na 7 grudnia. Po załatwieniu kilku spraw wewnętrznych, prezes zamknął zebranie.

Polskie Sr. Ch. D. Bydgoszcz

Sekretariat Ch. D. prosi wszystkich pp. Prezesów poszczególnych kół Ch. D., aby regularnie odbywali miesięczne zebrania. Z powodu tak ważnych spraw, jakie się obecnie ukazują na horyzoncie polityki, koniecznym jest, aby społeczeństwo o tem się dowiedziało na takich zebraniach, czego nie można pisać w prasie.

Tak samo prosi się wszystkich pp. skarbników, aby raczyli częściej odwiedzać biuro.

Sosnowski.

ZE SPORTU.

Polonia — Reprezentacja Bydgoszczy (kl. B.).

W niedzielę, 10 bm. o godz. 14 na Stadionie Miejskim odbędą się ciekawe zawody piłkarskie między I. dr. „Polonią” a reprezentacyjną drużyną Bydgoszczy kl. B. ustaloną przez Pom. Okr. Związek P. N. Dodać należy, że dotychczas żadnej bydgoskiej drużynie nie udało się „Polonię” pokonać. Jednym słowem będą to prawdziwe derby bydgoskie, tem ciekawsze, że od kilku lat u nas nie rozgrywane. Przedmecz o godz. 12,30 będzie również ciekawy: „Polonia” III. — „Astorja” II. Występ na boisku tylko 1 zł.

Turniej koszykówki o mistrzostwo miasta.

W dniu 11. bm. o godz. 19 odbędzie się w miejskiej sali gimnastycznej przy ul. Konarskiego zebranie organizacyjne Wydziału gier sportowych.

Kluby, które zamierzają wziąć udział w turnieju, winny wydelegować po 1 przedstawiciela do tegoż Wydziału. Zaznacza się, że członek Wydziału nie może być graczem biorącym udział w turnieju.

Turniej koszykówki przeprowadzi z polecenia Miejskiego Wydziału Wych. Fiz. Klub Sportowy „Polonia”.

O. P. N. „Gwiazda” — K. K. S. „Sparta”.

Dnia 10. bm. odbędą się zawody w piłkę nożną między powyższymi drużynami na boisku im. Swiały przy ul. Nakielskiej o godz. 14,30; o godz. 12,30 przedmecz.

Teatrze Miejskim z poprzedniem przemówieniem.

Podaje się do wiadomości, że nalepki iluminacyjne na okręt „Pomorze” jak również i znaczki do nabycia są w następujących sklepach:

Kaczmarkówna, ul. Lipowa 3; Bracia Bażalscy, ul. Lipowa 1; Administracja Gońca Nadwiślańskiego, ul. Wybickiego; Szymczak, ul. Stara 18; Winiarski, ul. Toruńska 4; Lot - Urząd Pocztowy - Gątkowski „Rekord”, plac 23 Stycznia; Klingenberg, Rynek 11.

Komitet Obchodu Uroczystości Rocznic Oswobodzenia Kraju.

Sekcja motocyklowo-kolarska T. S. „Olimpia” zawiadamia, że miesięczne zebranie odbędzie się w piątek, 8. bm. o godz. 20 w lokalu hotelu Centralnym. Przybycie wszystkich członków konieczne.

Tow. gimn. „Sokół” II. na Chełm. Przedmieszcium urzędza w sobotę, dnia 9. bm. o godz. 20-iej w sali p. Derdowskiego, przy ul. Chełmińskiej, swą tegoroczną zabawę jesienną, połączone z przedstawieniem teatralnym, pokazami gimnastycznymi, na którą zaprasza obywatelstwo, jak i sympatyków idei sokolej.

Kino Paw
Kraśnińskiego 3

Dziś, dnia 8-go listopada 1929 r. otwarcie nowowbudowanego największego kina w Bydgoszczy.

Premjera najnowszego filmu polskiego

„Człowiek o błękitnej duszy”

W roli tytułowej **ZBYSZKO SAWAN.**

Ceny miejsc zwykłe

Początek seansów o godzinie 700 i 900, święta 4, 545, 730, 915.

Bilety gratisowe ważne od poniedziałku.

(30656)

Obywatele!

W dniu dzisiejszym przypada jedenasta rocznica wskrzeszenia Państwa Polskiego. Jedenaście lat temu Naród nasz zrzucił kajdany 125-letniej niewoli i rozpoczął nowe życie. Państwa zaborcze legły pokonane wyrokiem losów historii.

W następstwie pogromu Niemiec Naród Polski wyrzucił okupantów. W dniu tym wrócił do Polski z kazamat Magdeburgskich Józef Piłsudski, nieustraszony wojownik o wolność Polski i stanął na czele Narodu, jako Pierwszy Naczelnik Państwa, a koło niego w owej wielkiej chwili skupił się cały Naród.

Dzisiaj — jak Polska długa i szeroka — oddychamy pełnią wolnego i niepodległego żywota. Dzięki zdecydowanej postawie naszego Państwa i usilnej pracy narodu, Polska staje się obecnie potężnym mocarstwem, z którym się liczą najsilniejsze państwa w Europie. Takie akty polityczne jak podniesienie poselstw angielskiego i amerykańskiego do stopnia ambasad, jak wybór Polski ponowny do Rady Ligi Narodów świadczą, że Polska, że rząd Jej potrafiły wytworzyć sobie mocarstwowe warunki i osiągnąć szacunek i zaufanie potężnych państw Europy.

Oręż Polski w roku 1919 i 1920 już jako oficjalny rzecznik naszej państwowości zdobył sobie chwałę jako dalszy ciąg bohaterstwa poczynił wojennych Tarnowskich, Chodkiewiczów, Żółkiewskich, Kościuszków, Poniatowskich i Traugutów.

11-go listopada musi być dla nas wielkim świętem państwowym. Musimy pamiętać, że Państwo Polskie to my sami. Od naszego ducha, od naszej pracy i czynów zależy Jego wielkość i potęga.

Nechaj ucichną dzisiaj waśnie i swary społeczne, bo ponad wszelkie, prywatne interesy pojedynczych obywateli wznosi się interes ogólny, interes Państwa.

Niechaj więc ten dzień, w którym wszystkie dźwięki Polski zerwały rozcinając je kordony, będzie dla nas dniem miłości i pojednania, niechaj dobro Państwa będzie dla nas najwyższym nakazem.

**Niech żyje Rzeczpospolita!
Niech żyje Armia!**

PROGRAM UROCZYSTOŚCI 9 listopada (sobota).

Godz. 8—9,30: Przemarsz przez miasto orkiestr wojskowych.
Godz. 12: Koncert orkiestr wojskowych

Juljusz Kaden-Bandrowski w Bydgoszczy.

Jak się dowiadujemy, przybywa do Bydgoszczy znakomity powieściopisarz, krytyk i publicysta, autor „W cieniu zapomnianej olszyny”, „Miasto mojej matki”, „Leonory”, „Tadeusza” i t. d. laureat polski Juljusz Kaden - Bandrowski, w celu wygłoszenia odczytu pod tytułem „Walka o nową kobietę”.

Niewątpliwie ze względu na osobę prelegenta odczyt ten wzbudzi wielkie zainteresowanie w mieście.

Równocześnie dowiadujemy się, że pragnąc uprzystępnić młodzieży naszej usłyszenie poety polskiego, zostanie urządzony odczyt dla szkół średnich p. t. „Stefan Żeromski — wódz pokolenia”.

Dalsze szczegóły podamy niebawem.

— Wyjaśnienie. Państwo Rakowsy zamieszkali w Bydgoszczy przy ulicy Rycerskiej 23, właściciele fabryki cukierków „Helwetia” przy ul. Sienkiewicza 20a nie mają nic wspólnego z eszustami, którzy dokonali oszustwa na tle przyjmowania zadatków i kaucji od angażowanych pracowników.

PROGRAM RADJOFONICZNY. SOBOTA, 9 LISTOPADA.

Warszawa, 12,05: Koncert gramofonowy, 15,20: Sezon zimowy turystyczny w górach polskich, 16,15: Koncerty gramofonowy, 17,15: „Skrzynka pocztowa”, 17,45: Słuchowisko dla dzieci, pióra E. Zarembiny, p. t. „Najpiękniejsza podróż Ignasia Kupczyka (cz. II). 19,10: Giełda rolnicza, 19,25: Muzyka gramofonowa, 20,30: Koncert wieczorny, 22,00: Feljton: „Sztuka podobania się kobietom”, 23,00: Muzyka taneczna.
17,30. Budapeszt. „Śpiewacy Norymberscy”, op. Wagnera.
19,00. Moskwa. „Faust”, opera Gounoda.
20,00. Königs wusterhausen. „Wesele Figara”, opera Mozarta.

przed Magistratem, na Starym Rynku im. Marszałka Piłsudskiego, na Placu Piastowskim, na Nowym Rynku, na Placu Kochanowskiego, na Placu Wolności, na Placu Poznańskim.

Godz. 16—18: Akademia dla młodzieży szk. w sali teatralnej 62 p. p.

Godz. 19: Uroczysty capstrzyk na Starym Rynku im. Marszałka Piłsudskiego.

10 listopada (niedziela).

Godz. 8,15: Zbiórka wojska i towarzyszy na Placu Piastowskim.

Godz. 8,45: Przegląd przez komendanta garnizonu.

Godz. 9: Msza św. w kościele Serca Jezusowego.

Godz. 9,45: Kazanie na Placu Piastowskim.

Godz. 10,30: Defilada w następującej kolejności: ork. 61 pp., Szkoła Podchorążych 61 pp., 62 pp., C. S. P. P. L., policja państwowa, jednostki P. W. i hufce szkolne, organizacje P. W. i W. F., Stowarzyszenia, 15 pap., 11 dak., szw. Szkoły Podchorążych, 16 p. ul., P. W. konne, Dyon samochodowy i Straż Pożarna. Defilada rozwiązuje się w tak sposób, że oddziały wojskowe, policja i jednostki P. W. rozchodzą się w ul. Chocimska, Stowarzyszenia w ul. Chodkiewiczza.

Godz. 14: Akademia w Teatrze Miejskim.

Godz. 17: Koncerty ludowe poprzedzane krótkim okolicznościowym przemówie-

niem w sali Strzelnicy, w sali Trzebiatowskiego na Jachcicach, w sali Kleimerta (4 śluz), w sali Rzeźni Miejskiej, w sali Kocerkki, ul. św. Trójcy.

Wstęp bezpłatny.

Uwaga. Gmachy publiczne i prywatne należy udekorować przez wywieszenie chorągwi narodowych od soboty dnia 9 bm. godz. 8 rano. Wieczorem w sobotę i niedzielę iluminować okna.

Komitet:

Dr. Bereta, Starosta powiatowy,
Pomazański, Pułk. dypl. i Komendant Garn.
Beyer, Prezes Rady Miejskiej,
Dr. Chmielarski, Wiceprezydent miasta,
Matecki, Prezes Konferencji Prezesów.

Teatr Miejski w Bydgoszczy. PROGRAM

akademii ku uczczeniu 11-ej rocznicy wskrzeszenia niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej i powroiu marszałka Piłsudskiego z Magdeburga.

Część I. 1. Zagajenie. 2. Znaczenie 11. XI. 1918 r. — kpt. Kulwiec. 3. a) Nowowiejski: Marsz Pretorjanów z orat. „Quo Vadis” b) Rund: Uwertura „Patria” — wykona orkiestra 61 p. p. Część II. 4. Wyspiański: Wyjątek z „Nocy Listopadowej” — deklamuje p. Arkawin, art. dram. 5. Solo skrzypcowe a) S. Stojowski: Melodia, b) A. Zarzycki: Mazurek — wykona p. Jankowska, akompanjament p. Zimmerówna. 6. Mickiewicz: „Improwizacja” — dekl. p. Dobrowolski, art. dram. 1. a) Moniuszko: Tańce góralskie z op. Halka; b) I. Brygada, Marsz — wykona orkiestra 61 p. p. Początek o godz. 14-ej (2 po południu).

Zagadkowe morderstwo pod Bydgoszczą.

W polu o 10 klm. od Bydgoszczy znaleziono auto, a w nim zamordowanego szofera, z przestrzeloną głową kulą rewolwerową.

Dnia 7 bm. o godzinie 19, dwaj roweryści, 19-letni Marjan Tyliński, zamieszkały w Bydgoszczy przy ul. Karpackiej 3-4 i jego przyjaciel 24-letni Edmund Nadolny, zamieszkały w Bydgoszczy również przy ulicy Karpackiej 3-4, wracając na rowerach z Brzozy do Bydgoszczy, zauważyli na 9 i 2/10 kilometrów od Bydgoszczy, około 30 metrów od szosy stojący w polu samochód taksówką nr. 52. z będącym jeszcze w ruchu motorem. Zdziwieni tem, zbliżyli się do samochodu i ujrzeli wewnątrz tegoż pochylonego nad kierownicą i broczącego krwią szofera, dającego słabe oznaki życia. Nie mogąc sobie we dwóch poradzic, zatrzymali nadjeżdżający w tej chwili z Bydgoszczy autobus i przy pomocy szofera oraz pasażerów tegoż autobusu, wyprowadzili samochód na szosę, poczem p. Tyliński siadł wraz z p. Nadolnym do samochodu i podtrzymując rannego szofera, przywieźli go w samochodzie do Bydgoszczy, umieszczając natychmiast w lecznicy miejskiej.

Wszelkie jednak zabiegi okazały się bezskuteczne, szofer zakończył życie.

Przeprowadzone natychmiast dochodzenia wykazały, że zmarły szofer nazywał się Leon Dzionek, lat 24 i zamieszkiwał przy ul. Grunwaldzkiej 141. Dalej stwierdzono, że otrzymał on

postrzał kulą rewolwerową, z tyłu głowy; kula przeszła przez mózg a następnie przebiła szybę samochodu. Strzał był dany z bardzo bliska, co przypuszczać każe, że oddał go siedzący tuż za szoferem pasażer. Przeprowadzone śledztwo wyklucza w tym wypadku napad rabunkowy a przypuszczać raczej należy morderstwo na tle zemsty osobistej.

Ś. p. szofer Dzionek zatrudniony był u swego brata Jana Dzionka, właściciela taksówki w Bydgoszczy i niedawno powrócił z wojska. Cieszył się on jak najlepszą opinią wśród tych, co go znali i pochodził z zacnej rodziny.

Energiczne dochodzenia w tej sprawie prowadzą tutejsze władze sądowe i policyjne.

Blizsze szczegóły tego morderstwa podamy później.

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAL. Wobec nieklamanej powodzi jakiem się cieszy doskonały obraz „Z dnia na dzień”, pozostaje jeszcze na dziś, lecz nieodwołalnie ostatni raz, gdyż film zakontraktowany do wielu miast Polski i zagranicę musi zejść z ekranu w terminie. Kto więc nie miał sposobności zobaczenia istotnego arcydzieła niech spieszy na ostatnie dwa przedstawienia. Nadprogram tygodnik.

NOWOŚCI realizuje film „Tajemnica życia” (Miłość w przyrodzie) — to kolosalna praca w dziedzinie niebawale ciekawego problemu ludzkości. Stworzenie świata, rozwój człowieka od samego początku istnienia, miłość w przyrodzie, jako siła twórcza, a więc tematy poważne, które muszą zainteresować wszystkich. Film wyświetlany był wczoraj przy wypełnionej widowni.

MARYSIENKA. Wczorajsza premiera „Rozbitków życiowych”, posiada mocny i interesujący scenariusz. Napęcie wzrasta z każdym metrem filmu. Józef von Sternberg jako reżyser, sprawił widzom dużą satysfakcję. Gra wspaniała; George Bameroft swą rolę kryształowo czystego agenta policji, dorównuje jako aktor charakterystyczny talentowi Emila Janningsa. Rzadko naprawdę widzi się tak dobrze grającego zespół aktorów i tak rzetelnie ciekawą całość.

PAW. Dziś dnia 8. bm. otwarcie kina nowym rewelacyjnym polskim filmem p. t. „Człowiek o błękitnej duszy” z Zbyszko Sawanem w roli tytułowej.

CORSO wyświetla w dalszym ciągu potężny dramat o silnym napięciu na tle walk władz amerykańskich z niebezpieczną szajką bandytów p. t. „Tajemnica wagonu pocztowego”, w wykonaniu czołowych artystów Ameryki. Nadprogram szampańska farsa p. t. „Ślub na poczekaniu”. Dziś po raz ostatni wystąpi słynny telepat Władzio Zwirlicz.

KINO WOJSKOWE 62 p. p. (ul. Sowińskiego). Dziś nadzwyczajna premiera monumentalnego filmu reżyserji M. Kertesa „Sodoma i Gomora”. Wspaniała wystawa. Początek seansów w dni powszednie o godz. 7 i 9; a w niedzielę o godz. 3, 5, 7 i 9.

Cech Fryzjerów i Perukarzy w Bydgoszczy donosi, że urządzenie kursów damskiego czesania dozwolone jest tylko tym stowarzyszeniom, które posiadają na to odpowiednie zezwolenie od władz państwowych. Wszelkie kursa zatem prowadzone przez jednostki niepowołane będą karane wysoką karą grzywną. Wobec tego, że na terenie naszego miasta takie kursa urządzają niepowołane jednostki, przeto ostrzegamy przed wyzyskiwaczami.

Zarząd Cechu Fryzjerów i Perukarzy w Bydgoszczy.

Ciągnięcie I. klasy

20-tej Loterii Państwowej

odbędzie się już

14
listopada

15
listopada

zatem czas najwyższy zaopatrzyć się w losy.

Główna wygrana 750.000 złotych

poza to liczne wygrane po 350.000 zł, 250.000 zł, 150.000 zł, 100.000 zł, 80.000 zł, 75.000 zł, 60.000 zł, 50.000 zł, 40.000 zł itd.

Co drugi los wygrywa.

W ostatnich loteriach wypłaciliśmy wygrane po 100.000 zł, 50.000 zł, 25.000 zł, 20.000 zł, oraz wiele tysięcy wygranych poniżej 20.000 zł. 30278

Cena losu 1/2 = 40 zł, 1/4 = 20 zł, 1/8 = 10 zł.

Najstarsza i największa na Pomorzu i w Wielkopolsce kolektura Loterii Państwowej

M. Rejewska

Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 27

Wyciąć i przesłać w kopercie

Karta zamówień
Do Kolektury M. Rejewska, Bydgoszcz.
Zamawiam do 20-tej loterii:

.....losów całych . . . po zł 40.—
.....losów połówek . . . po zł 20.—
.....losów ćwiartek . . . po zł 10.—

Należytość uiszczę po odbiorze losów.

Nazwisko:.....
Dokładny adres:.....

Giełda warszawska

dnia 7 listopada

Papiery Państwowe i obligacje

4-proc. poz. inwest. . . 118,00 000,00 000,00
5-proc. poz. premj. dol. . 064,0 066 50 000,00
5-proc. poz. kon. . . . 000,00 050,50 000,00

Akcje w złotych:

Bank Polski 171,50—170,00
Bank Zachodni 000,00—077,50
Bank Zw. Sp. Zarob. 00,00— 78,50
Siła i Światło 000,00—105,50
W. T. Węgla 73,00— 78,00
Lilpop 35,00— 36,00
Modrzejów 20,50— 21,00
Ostrowieckie Zakłady 00,00— 76,25
Starachowice 25,00— 24,00
Haberbusch 000,00—106,00

Bank Polski płacił dnia 8 listopada za:

dolary amerykańskie 8,85—8,84
funty szterlingów 43,32
franki szwajcarskie 172,10
franki francuskie 34,98
marki niemieckie 212,48
guldeny gdańskie 173,18
sylingi austriackie 124,90
liry włoskie 46,53
korony czeskie 26,30

Toruń.

Koncert Pomorskiego Tow. Muzycznego w Toruniu. Dnia 9. bm. odbędzie się w auli gimnazjum męskiego koncert śpiewaczy p. Lidji Kustodiewej-Rosińskiej, profesorki konserwatorium muzycznego w Toruniu, oraz śpiewaczki p. Wandy Cholewo-Czekierskiej przy akompanjamentie p. Mieczysława Grigorjewicza.

Nabożeństwo żałobne. Dnia 9. bm. o godz. 9 rano odprawione zostanie w kościele Panny Marji nabożeństwo żałobne za dusze zmarłych oficerów i szeregowych policji państwowej województwa pomorskiego, z których niżej wymienieni zginęli z ręki skrytobójczej jako stróże ładu i bezpieczeństwa odrzodzonej Rzeczypospolitej: śp. przód. Anioł Franciszek, śp. poster. Graczyk Walenty, śp. poster. Hamper Andrzej, śp. poster. Chmielewski Szymon, śp. poster. Szulerecki Feliks, śp. poster. Szymczak Stanisław, śp. poster. Wołki Jan.

Cześć bohaterom obowiązku! Niech spoczywają w pokoju! Niech ziemia Ojczyzna będzie im lekka, a wzięczna pamięć rodaków niech będzie wieczną!

Sprawa wyborów do sejmiku powiatowego.

Otrzymujemy następujące oświadczenie: Wobec notatek dotyczących się wyborów do sejmiku zamieszczonych w numerze 253 i 255 z dnia 1 i 5 listopada br. a niezgodnych z prawdą, upraszam uprzejmie o następujące sprostowanie:

W okręgu wyborczym nr. I zostały złożone 3-listy, a mianowicie: „Polska Lista Rolnicza”, lista „NPR.” i lista p. Radzimińskiego; żadna lista kompromisowa z p. Graetzerem na czele w ogóle do komisji nie wpłynęła. O samowolnym przesunięciu nazwisk przez pełnomocnika listy w mojej osobie nie może być mowy, ponieważ wszelkie zmiany zostały skutecznie po porozumieniu się z komitetem wyborczym. Zdekompletowanie listy w myśl ordynacji wyborczej nie stanowi zupełnie o jej unieważnieniu — przeciwnie nawet z jednym kandydatem lista jest ważna.

Co się zaś tyczy wycofania swych nazwisk przez większość kandydatów to poza ks. Hamerskim i p. Sukowskim z Kruszyna nikt z Polskiej Listy Rolniczej okręgu I się nie wycofuje, przeciwnie wszyscy jednomyślnie oświadczyli, iż kandydatury swe podtrzymują.

Mieczysław Letke.

Za zgodność:

Juljusz Dudziński, przewodniczący Komitetu Wyborczego Polskiej Listy Rolniczej.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

Kwiatkowski — Unisław. Spraw natury osobistej z zasady nie poruszamy.

Z życia towarzystw.

Polskie Stowarzyszenie Kobiet z wyższm wyszkoleniem. Zebranie we wtorek, 12. bm. a nie 8. bm. jak mylnie ogłoszono.

Sokół VII. Dziś w piątek o g. 19 w lokalu p. Tatarszyna, Glinki 82 zebranie miesięczne. Druhowie nie uczęszczający na ćwiczenia, zwrócić na tem zebraniu mundury P. W.

„Odrodzenie”. Dnia 8. bm. o godz. 8 wiecz. zebranie plenarne w sali p. Ferensa przy ulicy Senatorskiej 75.

Grupa Powstańców Wilk. z r. 18-19 bierze udział z poczetem sztandarowym w uroczystości 11 rocznicy odzyskania niepodległości Polski. Zbiórka w sobotę, 9. bm. o godz. 18,30 w koszarach 62 p. p.; w niedzielę, 10. bm. o g. 8,45 rano również w koszarach 62 p. p.

Izba Przemysłowa - Handlowa zaprasza uprzejmie na konferencję kupców branży zbożowej okręgu bydgoskiego, która odbędzie się w piątek, dnia 8. bm. o godz. 16 w sali hotelu Lengninga, z następującym porządkiem obrad: 1. Sprawa wykładni nr. 217 do ustawy o opłatach stemplowych w sprawie stemplowania wyciągniętych rachunków bieżących. 2. Omówienie nowego projektu reformy podatku przemysłowego odnośnie stawki dodatkowej w hurcie, nowego pojęcia komisji i podatku dorównawczego od importu fabrykatów. 3. Sprawa utworzenia „Syndykatu Eksporterów Zboża Rzeczypospolitej Polskiej i cel wywozowych”.

Zarządy Stow. Młodzieży Polskiej. Dnia 11. bm. stawia się zarządy bydgoskich S. M. P. punktualnie o godz. 19 w sali przy kościele św. Trójcy na zebranie oraz by odebrać druki, puszkę i żeton na „Święto Młodzieży”.

K. S. „Sila”. Jutro o godz. 7 zebranie u kol. Szarafińskiego.

Kółko Rolnicze Jachcice. Zebranie miesięczne w sobotę, 9. bm. o g. 20,30 w lokalu p. Trzebiatowskiego (ul. Saperów 21). Sprawa wzbijania gwóźdźi pamiątkowych.

Zw. Niższych Funkcyj i Prac. Państw. Koło Bydgoszcz. Plenarne zebranie dnia 9. b. m. o godz. 19 w lokalu p. Piątkowskiego, ulica Toruńska 184. Zebranie sekcji wojskowej o godzinie 18.

K. S. „Polonia” oddz. młodzieży. Dnia 8. bm. o godz. 19 zebranie oddz. w szkole wydziałowej męskiej. Komplet pożądany.

K. S. „Amator”. Dnia 8. bm. o g. 19 Na Dolinie zebranie miesięczne. Ważne sprawy.

Tow. Powst. i Woj. Jachcice bierze udział w pochodzie Zbiórka w niedzielę, o godz. 8 rano przed lokalem p. Orczykowskiego.

Bydg. Tow. Kolarzy. Zebranie 8. bm. w lokalu p. Jasnowskiej, Poznańska 20 o godz. 19. Zamówienia na swetry przyjmuje się tylko do 10. bm.

Tow. Powst. i Woj. Wilczak - Okole bierze udział w obchodzie święta narodowego. Zbiórka 9. bm. o godz. 18,30 w koszarach 62 p. p. do capstrzyku. W niedzielę zbiórka o g. 8,30 w koszarach 62 p. p.

Bydg. Chór Męski. Dnia 8. bm. o g. 19,30 lekcja śpiewu. Jutro w sobotę fiderka.

O. P. N. „Gwiazda”. Zebranie miesięczne 9. bm. o godz. 19,30 w salce przy kościele św. Trójcy. Zarazem schadzka I. i II. druż.

„Chopin”. Dziś w piątek o godz. 19,30 lekcja śpiewu z orkiestrą w sali p. Kleinerka.

Zw. Młodz. Pracuj. „Jedność” filja I. Zebranie plenarne 8. bm. o godz. 19 w sali 3 Maja plac Piastowski.

Sokół konny. Zebranie miesięczne dnia 8. bm. o godz. 7,30 w lokalu p. Kocerki. Zebranie zarządu o godz. 7.

Bydg. Tow. Cyklistów urzęda w sobotę dn. 9. bm. wieczorek rodzinny połączony z uroczystym wydaniem nagród z powodu zamknięcia sezonu w Resursie Kupieckiej. Początek o g. 19.

Tow. Powst. i Woj. „Macierz” bierze udział w uroczystości narodowej. Zbiórka w sobotę dnia 8. bm. o g. 18,30 w koszarach 62 p. p. do capstrzyku i dnia 10. bm. o godz. 8 zbiórka tamże.

Sokół IV. Zebranie miesięczne dnia 9. bm. o godz. 19,30 w sali Instytutu Rolniczego przy ulicy Zacisze 7.

Sokół III. W niedzielę wycieczka. Zbiórka o g. 13,45 pl. Poznański. Wymarsz punktualnie. Druhny i druhowie, którzy zgłosili się na wystawę „Sokoła” żeńskiego złożyły swoje rzeczy do niedzieli dnia 10. bm. u druha Majewskiego.

O. P. N. „Sokół” I. Dnia 8. bm. o godz. 8 w lokalu p. Bosiackiego schadzka informacyjna. Komplet I. i II. druż. pożądany.

Zebranie Młodych Polek „Szarotka” w piątek, 8. bm. o godz. 7 wiecz. w sali zebrań. Zebranie zarządu o godz. 6,30.

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

Zebranie Koła Ch. D. Bielawki odbędzie się w piątek dnia 8. bm. o godz. 7 na sali p. Ferensa przy ul. Senatorskiej.

— Zebranie Chrześcijańskiej Demokracji Koło Wilczak-Okole odbędzie się w sobotę dnia 9. bm. o godz. 19-19,15 w lokalu p. Rutkowskiego przy ul. Grunwaldzkiej, róg Wrocławskiej. Obecność wszystkich członków konieczna. Goście i sympatycy mile widziani. Zarząd.

Ostatnie chwile!

Nie zwlekajmy!

Już dnia 14-go listopada br. rozpoczyna się pierwsze, bogate ciągnięcie

20-jej Loterii Państwowej

w której z łatwością zdobyć można bogactwo i dobrobyt. Ogólna suma wygranych wynosi 32.000.000 złotych z główną wygraną

350 000 złotych.

Co drugi numer wygrawa!

Ceny losów bez zmian: 1/2 losu zł 10, — 1/2 losu zł 20, — 1 cały los zł 40, —.

Najczęściej wygrywa się do nabycia w najpoważniejszy sposób na Pomorzu kolekturze

„Uśmiech Fortuny”

Ed. Chamski, Bydgoszcz, Pomorska 1
vis a vis Hotelu pod Orłem.

Kolektura „Uśmiech Fortuny” słyca z wyjątkowego szczęścia, ponieważ w ostatnich czasach nadył w niej następujące wielkie wygrane: 400.000, 350.000, 80.000, 50.000, 35.000, 25.000, 20.000 i cały szereg wygranych po 15.000, 10.000 i mniejszych na sumę 1.475.000 zł.

Zamiejscowym wysłał się losy natychmiast po otrzymaniu zamówienia.

Uwaga! Urzędowe tabele losowań 4%. Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej oraz Dolarówki stałe do przejrzenia bezpłatnie w naszej kolekturze.

W tem miejscu wytać i nam przesłać.

Do Kolektury „Uśmiech Fortuny” w Bydgoszczy.

Niniejszem zamawiam do I-jej klasy Loterii Państwowej

losów cwiartek po 10 zł,
połowek po 20 zł,
całych po 40 zł.

Należyłość zł..... uiszcza po otrzymaniu losów blankietem P. K. O. przez firmę przesłany.

Imię i nazwisko:.....
Blitzszy adres:.....

30698

Majutki (30667) 43 mg. pszenno-buraczanej ziemi, w jednym planie, prywatne, bez długu, cena 29.000, wpłata 18.000. — Wielki wybór majutków dużych i małych domów, młynów, składów kornzystnych do kupna poleca biuro „Mercury”, Szkodlarski, Dworcowa 53.

Restaurację sprzedam zaraz, do objęcia z mieszkaniem. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. (30664)

Kawiarnia jadalnia dobrze zaprowadzona jest zaraz na sprzedaż. Zgłosz. Gnieźnieński Dom Delikatów Gniezno, Chrobrego 18. 30689

Skład kolonialno - delikatesowy z sprzedażą butelkową, 2 okna wystawowe, przy głównej ulicy w Gnieźnie z urządzeniem, towarem i mieszkaniami z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa tania na sprzedaż. Zgłoszenia kawiarnia Gniezno, Koszarowa 1. 30688

Dobrze zaprowadzony sklep bławatów, towarów krótkich wraz z mieszkaniem 2 pokoje i kuchnia tania na bardzo dogodnych warunkach sprzedam zaraz. K. Szulc Mroczka. 30675

Zakład krawiecki w dobrym punkcie oddam z materiałem lub bez. Dworcowa nr. 73. Czarczyński. (30709)

Wózek dziecięcy sprzedam. Nakielska 65. 16432

Maszyna do szycia używana na sprzedaż. Kanałowa 3, I lewo. 30650

Palto czarne, dobre, tania oddam. Adres wskaże filja Dz. Bydg. 16441

Powózki tania na sprzedaż. Pomorska 49-50, w podwórzu. 16466

Zelazny piec nr. 3 sprzedam. Groos, Poznańska 34. (30672)

Rower 85 zł. Jeziuczka 17, skład. 30677

Sypialkę nową, okazjnie sprzedam. Sniadeckich 21, parter prawo. (30676)

Sprzedam mało używany pokój jadalny dąb. Kto wskaże fabryka mebli Winkler, Sw. Trójcy 14a. (30701)

Radio - Aparaty 3 i 4 lampkowe najnowszej konstrukcji i w luksusowym wykonaniu, dla wszystkich stacyj Europy, eleganckie głośniki, akumulatory oraz kompl. urządzenia, nadzwyczaj tania także na raty sprzedaje, 2 letnia gwarancja. „Phoenix”, ul. Marcinkowskiej 11, tel. 773. (30699)

Zamienię samochód osobowy Ford, limuzyna z nowem nadkompletnem ogumieniem, dobrze chodzący, na dobry nowoczesny motocykl mało używany, 4 taktowy, nie mniej jak 4 koni siły, ew. bez dokładki. Zgłosz. A. Wesolowski, Inowrocław, ulica Kasztelańska 32, skład kolonialny. (30716)

Palta dwa jesienne męskie i dla chłopca w doorym stanie okazjnie, tania sprzedam. Dinga 17, II ptr. w podwórzu. 30674

Noszone palto i ubranie sprzedam. Dworcowa 1 a, I. 16456

Magiel tania sprzedam. Podgórna 18. 30655

Rower męski tania na sprzedaż. Seminaryjna 15, I piętro prawo. 30671

Pianino (16459) krzyżowe sprzedam tania. Majewski, Pomorska 65.

Psa rasowego pinczer karzełek 1/2 rocznego sprzedam w dobre ręce. Adres wskaże IRO, Hermana Frankiego nr. 3. (30707)

Wykwalifikowana ekspedjentka dzielna, tylko pierwszorzędną siłą potrzebną zaraz za wysoce wynagrodzeniem. Jan Buchholz, mistrz rzeźniczy, Grudziądz, ul. Pańska 21, tel. 325. (30687)

Sluząca umiejąca gotować, prasować poszukuje zaraz bezdzietne małżeństwo. Kopiciewicz, Sołec Kujawski. 30692

Uczennice do szycia abażurów mogą się zgłosić. Fa. J. Świątlik, ul. Gdańska 31/2. 16464

Kucharka do małego niem. gospodarstwa (2 osoby) zaraz poszukiwana Dworcowa nr. 31, II ptr. lewo. (30657)

Panienska z ukończoną szkołą handlową do ekspedycji i biura potrzebna. Fa. Florjan Śniegowski, Dworcowa 32. 30694

Kucharka do małego niem. gospodarstwa (2 osoby) zaraz poszukiwana Dworcowa nr. 31, II ptr. lewo. (30657)

Panienska z ukończoną szkołą handlową do ekspedycji i biura potrzebna. Fa. Florjan Śniegowski, Dworcowa 32. 30694

Kucharka do małego niem. gospodarstwa (2 osoby) zaraz poszukiwana Dworcowa nr. 31, II ptr. lewo. (30657)

Panienska z ukończoną szkołą handlową do ekspedycji i biura potrzebna. Fa. Florjan Śniegowski, Dworcowa 32. 30694

Kucharka do małego niem. gospodarstwa (2 osoby) zaraz poszukiwana Dworcowa nr. 31, II ptr. lewo. (30657)

Panienska z ukończoną szkołą handlową do ekspedycji i biura potrzebna. Fa. Florjan Śniegowski, Dworcowa 32. 30694

Kucharka do małego niem. gospodarstwa (2 osoby) zaraz poszukiwana Dworcowa nr. 31, II ptr. lewo. (30657)

Staty i znaczny dochód miesięczny osiągają nasi zastępcy przy sprzedaży obligacyj premjowych na raty, wedle najnowszego systemu sprzedaży. Poważne zgłoszenia przyjmują Spółdzielczy Bank Załozkowy, Lwów Ciłowa 12. Okazja dla urzędników jako uboczne zajęcie. Początkujących pouczamy. 30633

Potrzebują zaraz 2 uczni z uczciwych rodzin, pierwszy jako początkujący, drugi któryby chciał naukę dokończyć. Piekarnia-cukiernia, Bydgoszcz, Orla 6. (30648)

Biuralistka młoda z dobrym rękopisem, władającą obydwojema językami poszukuje Wielkopolska Papiernia, Bydgoszcz - Czyżkowsko. 30697

Pomocnik z branży delikatesowej obeznany z dekoracją okna i pisaniem plakat. Zgł. z odpisami świadectw pod „Delikatesy” do filji Dz. Bydg. 16446

Woźnica do rozwiezienia pieczywa potrzebny zaraz. Zgłosz. osobiste Pomorska 39. 30695

Poszukują sklepowego. Wymagana kancja 2000-3000 zł. Warunki 150 zł miesięcznie i 3/4% od obrotu. Zgł. z odpisami świadectw natychmiast. Fr. Kociniewski, Chełmno kiosk. (30670)

KUPNA

Wóz roboczy na 40 ctr. kupię. Oferty do Dz. Bydg. pod „Wóz”. (30706)

Agregator (30690) benzynowy kupię nowy lub używany do 20 amp. Cenę i warunki proszę kierować Gniezno, Chrobrego 7. P. Kawecki.

NAUKA

Koedukacyjne Poznańskie Kursy Budowlane Kraszewskiego 17, III prawo. (30275)

POSADY WOLNE

Szefer (16462) na taksówkę może się zgłosić. „Sto p”, Auto-Garaze, Sniadeckich 46.

Cieśle do budowy schodów poszukuje Konieczny, Śniadeckich 46. (16462)

Stolarz na fornierowaną pracę zaraz potrzebny. Dworcowa nr. 17. (16468)

Sluząca do dziecka przyjmę. Hlady, Św. Jańska 16. (16454)

POSADY POSZUKUJA

Rysownik kopista z dobrym charakterem pisma, poszukuje pracę południową. Do wszelkich prac budowlanych, maszynowych i wszelkich wykresów Łask. of. pod „Rysownik” do Dz. Bydg. 30487

Technik dentystryczny poszukuje posady zaraz lub później. Mogę przedłożyć pierwszorzędne świadectwa i referencje. Zgł. uprasza pod „Dentysta” filja Dzien. Bydg. Grudziądz. (30686)

Czeladnik kowalski poszukuje posady zaraz. Polecony z dobrymi świadectwami. Bydgoszcz, Jackowskiego nr. 19, Jan Kłosinski. 30714

Inteligentna panienska, uniejąca szyć, haftować, cośkolwiek prasować poszukuje posady na majątku jako lepsza pokojówka. Zgłosz. do agencji Dzien. Bydg. B. Wiśniewski, Chełmza. 13715

Kupiec kawaler, lat 29, kolonialista hurtownik poszukuje zaraz lub później odpowiedniej posady. Zgłoszenia pod „A. B. K.” do Dz. Bydg. (30684)

DZIERZAWY

koję około 30 mórg wdzierzawi Wielkopolska Papiernia, Bydgoszcz - Czyżkowsko. 30696

MIESZKANIA

Mieszkanie pokój z kuchnią oddam za wypożyczenie 1200 zł. Leszczyńskiego 3. (30668)

Mieszkanie 16463 2 pokojowe z kuchnią Toruńska 5, wynajmę. Szarek, Dworcowa 90.

Mieszkania 1-2-3-4 pokojowe. Zgł. Pośrednictwo Plac Piastowski 12. 16458

Znajdziono parasolkę, można odebrać Seminaryjna 11, I p. (30680)

Stefan 30534 Listy odbieram. Czeka, sobota piąta dostaniesz odpowiedź. Konduktor

Zaginął wilk wabiący się „Hektor” Za wynagrodzeniem do oddania Wypiańskiego nr. 4. (30710)

POLECENIA

Futra wszelkie, przerabiam, odnawiam, reperuję mędnie i tania. Kuśnierz, Pomorska 32a, II ptr. 23518

Fasonowanie kapeluszny damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/2b. (16018)

Nowożeńcy kupujecie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki i kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka, Welniany Rynek nr. 5/6. (3857)

Maszyny (30512) do szycia Singera i inne dobrze utrzymane od 60-300 zł, także wszelkie meble można nabyć u firmy Dom Górnoślązków J.Kuberek, Sniadeckich 6a.

Fryzjerka onduluje, udziela lekcji. Sienkiewicza 12. 16451

Polecam się jako fryzjerka w domu i poza dom. Gamma 7, I lewo. (16453)

Siatkowe robotki wykonuje Knoop, Dworcowa 64. 16435

SPRZEDAŻE

Leżanki tania. Jagiellońska 4. Tarpicernia. (30678)

Kanapy tania. Jagiellońska 4. (30679)

Ortomasy 30680 okazjnie. Jagiellońska 4.

Łóżka szafy na składzie. Jagiellońska 4. 30681

Klubowe garnitury korzystnie. Jagiellońska 4. 30682

Materace tania. Jagiellońska 4. Tarpicernia. 30683

Meble do wyboru: szafa, szafonierki, stoły rozkładane, krzesła, łóżka, jak i kompletne leżanki, kanapy nowe, lustra, maszyny, fortepian i różne inne rzeczy. Skład, Homma, Chrobrego 12. (16452)

POLECENIA

Futra wszelkie, przerabiam, odnawiam, reperuję mędnie i tania. Kuśnierz, Pomorska 32a, II ptr. 23518

Fasonowanie kapeluszny damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/2b. (16018)

Nowożeńcy kupujecie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki i kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka, Welniany Rynek nr. 5/6. (3857)

Maszyny (30512) do szycia Singera i inne dobrze utrzymane od 60-300 zł, także wszelkie meble można nabyć u firmy Dom Górnoślązków J.Kuberek, Sniadeckich 6a.

Fryzjerka onduluje, udziela lekcji. Sienkiewicza 12. 16451

Polecam się jako fryzjerka w domu i poza dom. Gamma 7, I lewo. (16453)

Siatkowe robotki wykonuje Knoop, Dworcowa 64. 16435

POLECENIA

Futra wszelkie, przerabiam, odnawiam, reperuję mędnie i tania. Kuśnierz, Pomorska 32a, II ptr. 23518

Fasonowanie kapeluszny damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/2b. (16018)

Nowożeńcy kupujecie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki i kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka, Welniany Rynek nr. 5/6. (3857)

Maszyny (30512) do szycia Singera i inne dobrze utrzymane od 60-300 zł, także wszelkie meble można nabyć u firmy Dom Górnoślązków J.Kuberek, Sniadeckich 6a.

Fryzjerka onduluje, udziela lekcji. Sienkiewicza 12. 16451

Polecam się jako fryzjerka w domu i poza dom. Gamma 7, I lewo. (16453)

Siatkowe robotki wykonuje Knoop, Dworcowa 64. 16435

POLECENIA

Futra wszelkie, przerabiam, odnawiam, reperuję mędnie i tania. Kuśnierz, Pomorska 32a, II ptr. 23518

Fasonowanie kapeluszny damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/2b. (16018)

Nowożeńcy kupujecie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki i kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka, Welniany Rynek nr. 5/6. (3857)

Maszyny (30512) do szycia Singera i inne dobrze utrzymane od 60-300 zł, także wszelkie meble można nabyć u firmy Dom Górnoślązków J.Kuberek, Sniadeckich 6a.

Fryzjerka onduluje, udziela lekcji. Sienkiewicza 12. 16451

Polecam się jako fryzjerka w domu i poza dom. Gamma 7, I lewo. (16453)

Siatkowe robotki wykonuje Knoop, Dworcowa 64. 16435

POLECENIA

Futra wszelkie, przerabiam, odnawiam, reperuję mędnie i tania. Kuśnierz, Pomorska 32a, II ptr. 23518

Fasonowanie kapeluszny damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/2b. (16018)

Nowożeńcy kupujecie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki i kanapy i klubowe garnitury tylko u Andrzeja Nowaka, Welniany Rynek nr. 5/6. (3857)

Maszyny (30512) do szycia Singera i inne dobrze utrzymane od 60-300 zł, także wszelkie meble można nabyć u firmy Dom Górnoślązków J.Kuberek, Sniadeckich 6a.

Fryzjerka onduluje, udziela lekcji. Sienkiewicza 12. 16451

Polecam się jako fryzjerka w domu i poza dom. Gamma 7, I lewo. (16453)

Siatkowe robotki wykonuje Knoop, Dworcowa 64. 16435

Przetarg przymusowy.

Dnia 15-go bm. o godz. 12-tej będą sprzedawał w Michałowie u p. Lepperta w drodze publicznego przetargu za gotówkę największą dającymu

Krowe.

30659 Ackermann, egzekutor.

Przetarg przymusowy.

Dnia 9 bm. o godz. 11 przed południem sprzedam przy ul. Podolskiej 15, warsztaty ślusarskie największej dającymu za natychmiastową zapłatą:

samochód marki „Fiat” limuzyna
30661) Kucharz, kom. sądowy

„CZARNY KOT”
restauracja, ulica Warszawska nr. 10
urządza jutro, w sobotę dnia 9 października br.
WIECZOREK FAMILIJNY
Wielkie jedzenie najwspanialszych, kiszek i flaków
na które uprzejmie zaprasza
Gospodarz.
Przygrywać będzie doborowa orkiestra. 16430

Z powodu likwidacji sprzedam za gotówkę po cenie korzystnej kilkadziesiąt centnarów
piefruszki, selery, karoiki itp
Ogrodnictwo w Widzimiu Starym
30619 poczta Wolsztyn.

Samochód 6-osobowy
CITROEN
używany, w dobrym stanie, natychmiast korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. 30651

Krawcowa (30666)
wykonuje wszelką garderobę damską. Specjalność: płaszczki damskie i dziecięce, dobry krój i dobre wykonanie. Ceny przystępne. Ul. Podgórna 22.

Przyjmuję
wszelkie prace kuźnierskie, wykonuję szybko i tanio. Borsztyn, Śniadeckich 42. (16309)

Przyjmujemy teraz nowych

dostawców
mleka
28153

Mleczarnia
Dwór Szwajcarski
Bydgoszcz, Jackowskiego 25/27.

Szofer-mechanik
do Forda mod. 1927 może się zgłosić.
Smoschewer i Ska
Kolejki Polne
Bydgoszcz
ul. Dworcowa 31b.
30662

Liljowe mleko niękności

od 80-ciu lat znany zespół środków kosmetycznych LOHSEGO pielęgnuje skórę i darzy Panią naturalną, świeżą, pastelową cerą.... Płyn

O D E L Y S

łączy dobry puder z wypróbowanym i jedynym w swoim rodzaju środkiem kosmetycznym. ODELYS (również w formie Kremu) wraz ze słynnym Mydłem Liljowo-Mlecznym LOHSEGO, jest tajemnicą pięknej cery wielu kobiet. Próba przekona i Panią.... Do nabycia wszędzie za zł. 6.50.

Liljowe mleko niękności
Eau de Lys

GUSTAV
Lohse

Dla każdej cery właściwa karnacja

NA NASZE DROGI i NA NASZA KIESZEŃ-ceny od zł. 10.650
CHEVROLET 6 cyl.

SPRZEDAŻE

Majątek
236 morg z dobrem maszynem zabudowaniem, wtem 25 łąki, 25 lasu zaraz na sprzedaż, przy wpłacie 30—40.000 zł., albo do wydzierżawienia na 5 lat, lub zamiana na domek ewtl. małe gospodarstwo. Cegielnia Owczarki, pow. Grudziądz. 30611

Polecam (30405)
poważnym reflektantom majątki ziemskie każdej wielkości, młyny, fabryki, domy dobrze się rentujące oraz wile na bardzo dogodnych warunkach. Westfalewski, Bydgoszcz, Dworcowa 17, telefon 698.

Pilne
Sprzedam 80 morgi ziemi pszennej z inwentarzem przy 9000 zł wpłaty. Sokolowski, Śniadeckich 40. 16393

Kamienica
II piętrowa dochodowa, cena 53,000 zł, wpl. 30,000. Dom parter., skład rzeczniczy z urządzeniem, centrum miasta, cena 25,000, wpłaty 15,000 zł. Sprzedaż spiesznie biuro „Pogoń”, Dworcowa 80.

Skład
z przyległym mieszkaniem sprzedam. Wiadomości do Dz. Bydg. 30640

Interes
rzeźniczy z całym urządzeniem, maszynami, siłą elektr., korzystnie do nabycia z powodu wyjazdu za cenę 11,000 jak również wiele innych interesów poleca biuro Pogoń. Dworcowa 80.

Restauracja
z salą w Toruniu do sprzedania. Wański, Strumykowa 2. 30580

Dom
z interesem kolonjalnym i piekarnią przy ruchliwej ulicy, dobrze się procentujący, w garnizonowym mieście na Pomorzu, interes i mieszkanie zaraz wolne, na sprzedaż. Cena 45,000, wpłaty 38,000 zł. Of. pod „Dom 38” do Dz. Bydg. 30625

Dwa
budynki, większy i mniejszy, 3/4 morg, ogrodu z sadem sprzedam. Mroca, Bocianowo 95/96. 30652

Dom
dochodowy z placem budowlanym bez hipotek sprzedam. Cena 26 tys. zł. Of. do Dzien. Bydg. pod „Dom”. 30646

Piekarnia parowa
z ogrodem i 1/2 morgi roli, maszynowe zabudowanie w średnim mieście z powodu choroby zaraz korzystnie sprzedam, cena 37 tys. zł, wpłaty 17 tys. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Piekarnia parowa”. 30692

Willa
w garnizonowym mieście na Pomorzu, gimnazje w miejscu, przy głównej ulicy, 12 pokoi z całym komfortem, ogrodem i zajazdem, mieszkanie 6 pokojowe, ogród i zajazd zaraz wolne, na sprzedaż, cena 50,000 zł. Zamienie na dom z inter-sem. Of pod „Willa” do Dz. Bydg. 30626

Rzeźnictwo
z elektr. zapędem w Bydgoszczy przy głównej ul. z powodu objęcia spadku sprzedam. — Oferty pod „W. Z. 15” do filij Dzien. Bydg. (16411)

Skład
kolonjalny z przyległym 3 pokojowym mieszkaniem, dobrze prosperujący na sprzedaż. Wiadom. w Dz. bydg. 30645

Samochód
„Peugeot” 5/12 4 osob. kryty, mało używany za 4000 zł natychmiast sprzedam. Of. pod „H. B.” do Dz. Bydg. 39641

Szczapy
wałki, podkłady wagonowe poleca Krymski, Solec Kujański. 16283

Kamieni
polowych około 10 tysięcy metrów oraz kartofli jadalnych „Deodary” 30 ton sprzedam Jablonski, Działdowo, majątek. 30631

Fortepjan
w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Koerd, Król. Jadwigi 4b. 16428

Samochód 16483
niem. limuzyna 6 osob. w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam za 4 tys. Zgł. do filij Dzien. Bydg. pod „Samochód 4 tys.”

Kase
„National” z bonami sprzeda bardzo tanio Skóra i Ska Gdańska 163. 80588

Płaszczki
jak nowy na 6-letniego chłopca na sprzedaż. Kordecka, Gdańska 39. (16427)

KUPNA
Kuchnię
westfalską w dobrym stanie kupię. Adres wskaże filija Dz. Bydg. 16440

Poszukuję
kupna młodego stadnika o 12—15 miesięcznego, zdolnego do krów z podaniem ceny. Gmina Kijewopoczta Suchatówka pow. Inowrocław. (30630)

Choinki
większą ilość kupię. Of. pod „Corocznie” do filij Dz. Bydg. Dworcowa 2. 16449

POSADY WOLNE

Mafciarki
na kolorowy haft zaraz potrzebne. Ul. Długa 45, II ptr. (30642)

Odziewczyna
przychodnia potrzebna. Wujcowa, Pomorska 39. 16445

Piekarz-cukiernik
samodzielną od 11. 11 29 potrzebny. — Piotr Wiśniewski, Kępnia. (30421)

Fryzjerka
biegła w ondulacji i manicurze zaraz potrzebna za dobrym wynagrodzeniem Mrowiński, Fordon. (30462)

Młody
cukiernik dobry dekorator, uczeń cukierniczy zaraz potrzebny. Of. pod „Dekorator” do filij Dz. Bydg. (16422)

Ucznia
przyjmę. St Switalski mistrz mechaniki, Nakło n. N., Dąbrowskiego 294. 30636

Piekarz
piecownik i piekarz-cukiernik mogą się zgłosić do piekarni „Tip Top” ul. Śniadeckich 22. (16436)

Uczeń
ślusarski, syn poważnych rodziców potrzebny. W. Templin, mistrz ślusarski, Sw. Trójcy 19. (30636)

Szukam
od 15. XI. uczciwego, samotnego człowieka ze świadectwem na stałe do parę koni, kosztów podróży nie zwraca się. — Leśnictwo Parzyn poczta Przymuszewo (Pomorze), stacja kol. Lubnia. (30624)

Stująca
czysta na cały dzień potrzebna bez spania. Janowska Mazowiecka 14. 16448

Potrzebna
kucharka zaraz. Oferty przyjmuje Dawida Wróblewska, Prusy (Pomorze). 30629

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Warszawska 22. 16431

POSADY POSZUKAJA

Panienska 30647
przystojna i sympatyczna szuka posady jako ekspedientka tylko w lepszej restauracji, miejscowość obojętna. Of. pod „Przystojna C.” do Dz. Bydg.

Wychowawczyni
rutynowana z dobrimi świadectwami poszukuje posady do dzieci. Wąbrzeźno, Przemysłowa 1, dla wychowawczyni. (16439)

Bufetowy
poszukuje od 15 bm posady. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Nr. 100”. (30523)

Skrzypek (30623)
poszukuje posady w restauracji lub w kinie zaraz lub od 1 grudnia. Zgł. do Dzien. Bydg. dla „On tylko grałkiem jest”

Czeładnik
kołodziejski, dzielny w swym zawodzie, obeznany w prowadzeniu młocarni parowej poszukuje posady zaraz lub później. Mole w ski, Mrowino p. Rokietnica. (30621)

DZIERZAWY

Warsztat
5 1/2 i 4 1/2 m. do wydzierżawienia w centrum. Zgł. do filij od 12 do 5. Czerwobreg 7, I ptr. lewo. (16444)

Stajnia
dla 6 koni i plac 2000 m² blisko dworca do wydzierżawienia. Zgł. Rycerska 9. 16298

Wydzierżawie
skład nadający się na fryzjerstwo z mieszkaniem lub bez w dużej kościelnej wsi. Adres wskaże Dz. Bydg. 30620

Składy
i ubikacje biurowe do wynajęcia. Konieczny, Śniadeckich 46. 16429

MIESZKANIA

Mieszkania
różne na dogodnych warunkach odda Sochacki, Batorego 5, I p. 30643

Mieszkanie
1—2 pokoje z kuchnią na krańcach miasta poszukuję. Zgł. pod „Urzednik” do filij Dz. Bydg. Dworcowa 2. 16383

POKOJE

Poszukuję
pokoju ewent. dwa, umeblowane, gdzie mógłbym założyć technikę dentyst. Zgł. pod „Technika” do filij Dz. Bydg. 16443

Umeblowany
pokój słoneczny z osobnym wejściem dla 2 osób wynajmę. Świętojańska 2, I p. lewo. 30653

Pokój
umeblowany wynajmę. Sienkiewicza 12 I. (16450)

ROZNE

Instytut
de Beauté Żukowskiej został urządzony na skalę Paryską w nowym lokalu na I piętrze przy ulicy Cieszkowskiego 20. (16268)

Obiady
prywatne od godz. 11 1/2—3 Nakielska 8, II prawo. 30520

Poszukuję
wspólnika do składu z obuwiem, w najlepszym położeniu, posiadający zł. 5 000 do 7 000 zł. gotówki. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Nr. 102”. 80628

Zgubiona
książeczkę wojskową na nazwisko Stanisław Janowski unieważniam. (30571)

Klucze
kto na Gdańskiej znalazł proszę zgłosić za wynagr. do filij Dz. Bydg. (16434)

Ostrzeżenie!
Niniejszem ostrzegam wszystkich przed zawieraniem umowy kupna, dzierżawy lub wynajmu mieszkania z Bronisławem Pawlikowskim zamieszkałym przy ul. Koszaka 80, ponieważ jest wyłącznym właścicielem. Spadkobiercy. 30695

MATRYMONIJALNE

Wdowiec
młody bezdzietny, wysoki ciemnoblondyn, rzutki posiada mieszkanie umeblowane, agent handlowy z trwającą gotówką poszukuje żonki, ładnej, młodej, kształtnej figury, posiadającej trochę gotówki celem założenia interesu handlowego; lub panie na posadzie aby się wspólnie dorobić, bardzo ładnie z małym dzieckiem, a nieszczęśliwie miłe widziane. Oferty możliwe z fotografem a do Dz. Bydg. pod „Kochający 28”. 30639

Lepsza
pani wdowa katl. z majątkiem życzy znajomości lepszemu starszemu urzędnika. Tylko nauczyciel i wdowiec ma pierwszeństwo, celem ożenku. Wiek 50—58. Of. upraszam do Dz. Bydg. pod „E. D.” 30627

Ś. p. z Skrzyckich

Ludwika Jezierska

moja najukochańsza żona, opatrzona Sakramentami św., zmarła po krótkich cierpieniach w środę, dnia 6-go bm. o godzinie 2-jej. po południu.

W ciężkim smutku pogrążony

Mąż i rodzina.

Bydgoszcz, Poznań, Gostyń, Ostrów, Chełmno.

Wyprowadzenie zwłok odbędzie się w niedzielę o godz. 2³⁰ po południu z kaplicy św. Józefa w **Poznaniu** na stary cmentarz Tumski. Msza św. za drogą zmarłą odbędzie się nazajutrz o godzinie 9-tej rano w kościele Panny Marii. — Osobistych zawiadomień nie wysyła się.

80700

W czwartek, dnia 7-go listopada o godzinie 5³⁰ rano zakończył swoje bogobojne i pracowite życie, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach nasz najdroższy ojciec, teść, dziadek, brat, szwagier i wujek ś. p.

Józef Sciesiński

w 67 roku życia, o czym donosi w ciężkim smutku pogrążona

Okole, dnia 7. XI. 1929.

Rodzina.

Ekspozycja zwłok z domu żałoby w niedzielę, dnia 10. XI. o godzinie 3³⁰ po południu do kościoła Poklasztornego.

Nabożeństwo żałobne w poniedziałek, dnia 11. 10. o godz. 9-tej, poczem złożenie zwłok do grobu rodzinnego. (30663)

Klepsydry

wykonuje szybko i tanio
Drukarnia Bydgoska
Poznańska 30.

Futra (25859)
odpowiednie wykonanie,
gwarantować może litylko
podpis ogłaszającego się
fachowca. Kuźnierz Stanisław
Rudak, Dworcowa 64

Szanownym Interesentom uprzejmie donosimy, że

p. Włodzimierz Szosakowski

przeostał być czynnym w przedsiębiorstwie naszym. Prosimy przeto Szan. Interesentów, by cenne Swe zlecenia i życzenia zechcieli łask. wprost do firmy naszej skierować.

„BRZESKIAUTO” S.A. POZNAŃ

ulica Dąbrowskiego 29.

(30685)

*Nie trzeba szukać,
Tylko nastawiać!*

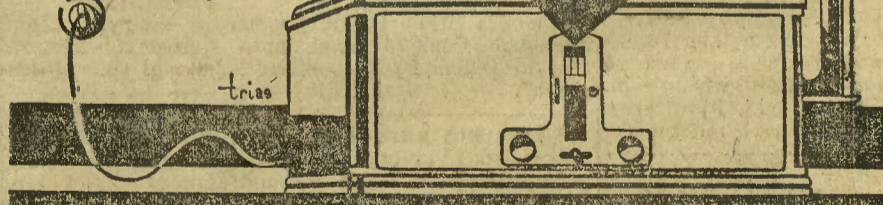
TELEFUNKEN 40

Odbiornik Europy z
WYBOREM STACJI

Bez anteny powietrznej
Bez anteny ramkowej

Żądajcie bezpłatnie
wielce interesującą
brozurę.

25803

TELEFUNKEN

NAJSTARSZE DOŚWIADCZENIE - - NAJMODNIEJSZA KONSTRUKCJA

ANGIELSKI KOKS HUTNICZY

dla centrali, ogrzewania i przemysłu
do natchmiastowej dostawy oferuje

H. WANDEL, GDAŃSK-DANZIG

HURTOWY HANDEL WĘGLA

Ankerschmiedegasse 15-17. Tel. 24207, 24317, 26831.

30634

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy uczcili pamięć naszego jedynaka

Alfonsa Płotki

przez udział w pogrzebie i nabożeństwie, panu dyr. Stróżewskiemu, Ks. Zielińskiemu, panom Profesorom i wszystkim kolegom, wreszcie wszystkim krewnym i znajomym za złożone wieńce i wyrazy współczucia składamy

najserdeczniejsze podziękowanie.

Feliksstwo Płotkowie.

Bydgoszcz, 7. XI. 1929 r.

(16460)

Przetarg przymusowy

W sobotę, dnia 9. XI. 1929 r. o godz. 12 w południe sprzedawać będę przy ul. Mazowieckiej 14 największą dającemu za gotówkę oraz natchmiastową zapłatą:

(30703)

obraz, leżankę, garnitur kieliszków niklowych z podstawką.

Kowalski, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Przetarg przymusowy

W sobotę, dnia 9. XI. 1929 r. o godz. 1 po południu sprzedawać będę przy ul. Śniadeckich 52 największą dającemu za gotówkę oraz natchmiastową zapłatą:

(30704)

lustro i komodę.

Kowalski, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Przetarg przymusowy

W sobotę, dnia 9. XI. 1929 r. o godz. 2 po południu sprzedawać będę przy ul. Pomorskiej 59 największą dającemu za gotówkę oraz natchmiastową zapłatą:

(30705)

19 wałków materiału męskiego na 20 ubrań.

Kowalski, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Technik-mechanik

bardzo dobrze obeznany z elektrotechniką energiczny, dobry organizator pracy, znajomość nowoczesnych maszyn parowych

poszukiwany

na kierownika ruchu i zastępcę dyrektora technicznego. Szczegółowe oferty pod „Papiernia Pomorza” do Biura Ogłoszeń Teofil Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115. (30691)

Przetarg przymusowy.

Dnia 9 listopada 1929 r. o godz. 9-tej sprzedawać będę przy Nowym Rynku 3 największą dającemu za gotówkę

większą ilość konfekcji męskiej, damskiej i dziecięcej oraz materiałów różnego gatunku.

30711) Czternasty, kom. sąd. z p. w Bydgoszczy.

Przetarg przymusowy.

Dnia 9 listopada 1929 r. o godz. 12-tej sprzedawać będę w Ossowej Górze największą dającemu za gotówkę

WÓZ ciężarowy

Zbiórka kupców przed sołectwem.

30712) Czternasty, kom. sąd. z p. w Bydgoszczy.

Sprzedaż przymusowa.

Dnia 9 listopada 1929 r. o godz. 14 sprzedawać będę w Mamliczu u p. Fajutowskiego największą dającemu za gotówkę:

Jedną świnie.

Dnia 9 listopada 1929 r. o godz. 15 w Mamliczu u p. Antoniego Rybickiego największą dającemu za gotówkę:

8 gęsi - grabie konne i 3 świnie.

Dnia 9 listopada 1929 r. o godz. 15,30 w Barcinie wsi u p. Szczepaniaka największą dającemu za gotówkę:

2 świnie.

Dnia 9 listopada 1929 r. o godz. 14 w Julianowie p. Barcinem u p. Maj-brzaka

2 świnie.

30673) Strzelewicz, komornik sądowy z pol.

GOSPODARSTWO

w powiecie łczewskim na sprzedaż za zł 400.000 przy większej wpłacie. 126 ha, w tem 12 ha łąki, reszta w połowie ziemia pszenna i dobra żytnia, 3 klm. od kolei. Ziemia po obu stronach szosy w jednym planie, nadaje się nadzwyczaj do parcelacji. Zabudowania masywne, światło elektr., inwentarz nadkompletny. (30713) Simon & Elstorpff, Gdańsk-Danzig, Jopengasse 62, I. Telefon 27472.

Naszych Szan. Czytelników

prosimy uprzejmie, przy zamówieniach i zakupach jakoteż przy podawaniu ofert na ogłoszenia podane w naszym piśmie, powoływać się zawsze na „Dziennik Bydgoski”.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetry na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł., na dalszych stronach 85 gr. za milim. 1 lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadhagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i ozionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.